

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT KELETMAGYARORSZÁGI KERÜLETÉNEK NAPILAPJA

„A földreformrendelet

új lapot nyit a nemzet történetében“

A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformot

Elkobozzák a hazaárulók, nyilasok és háborús bűnösök birtokát — Megváltás ellenében igénybe kell venni a 100 holdon felüli birtokokat — Az 1000 holdon felüli birtokokat teljes egészében igénybe veszik — A parasztbirtok 200 holdig, s ha tulajdonosa résztvevett a nemzeti ellenállásban, 300 holdig mentesül az igénybevétele alól — A szőlőbirtok és gyümölcsös 20 holdat meghaladó része megváltásra kerül — Igényjogosult a gazdasági cselédeken és mezőgazdasági munkásokon kívül a nagycsaládú kisbirtokos nős fiúgyermek is — Előnyben részesülnek a fasiszmus elleni harc résztvevői

A végrehajtást az Országos Földbirtokrendező Tanács, a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok és Községi Földigénylő Bizottságok végzik

A magyar szegényparasztság földért folytatott évszázados harca történeti fordulóponthoz érkezett el. Két nappal ezelőtt a márciusi szabadságünnepen a kormány tagjai rendkívüli minisztertanácson egyhangú lelkesedéssel elfogadták a földreformrendeletet. Március 15-én a földkérdés azonnali és gyökeres megoldásának harcos követelésétől visszhangzott az ország. A magyar nép tömegeit: a munkásság, parasztság, értelmiség és az új magyar hadsereg tettek hittel, hogy 1848 leghatalmasabb követelését s a magyar nép legégetőbb mai problémáját, a földkérdést megoldják. A magyar nép március 15-iki fogadalmá óta két nap telt el s a rendkívüli minisztertanács elfogadta azt a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

A földreformrendelet megszüntetése a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendeletben lefektetett tervek alapján végrehajtott földreform véglegesen felszámolja majd a feudális nagybirtokrendszert, biztosítja az ország demokratikus átalakulását és jövő fejlődését. A magyar demokrácia és a nemzeti függetlenség szilárd alapjait rakja le az azzal, hogy szétzúzza a nagybirtokrendszert, a magyar parasztság kiszolgáltatottságát s nagy nemzeti katasztrófáink felidőzőjét. A gyors és gyökeres földreform a parasztság millióit állítja a demokrácia szolgáltaiba és teszi a magyar nép szabadságharcának, nemzeti függetlenségének elszánt harcosává. A feudális nagybirtokrendszer szétzúzása és az erős kisbirtokrendszer megeremtése az egyedüli garanciája a kifelé szabad és független, befelé erős és demokratikus Magyarországnak. Ödvözljük a rendkívüli minisztertanács döntését. A demokratikus népkormány ezzel a határozatával aláhúzza és első szakaszban végrehajtotta a magyar

nép pártjainak azt a határozott követelését, mely már az Ideiglenes Nemzetgyűlés és ideiglenes kormány megalkakulásakor a földreformban jelölte meg a magyar demokrácia legelső kérdését, hangsúlyozva, hogy a nagybirtokrendszer szétzúzása nélkül a reakciót, a hazaárulást, a nemzetgyilkosságot kiirtani nem lehet. A demokrácia, a nemzet függetlenségének biztosítása követeli az új jobbágyfelszabadítást, nemzeti becsületünk visszaszerzése követeli a magyar nép új szabadságharcát. Mindkét követelés legfontosabb alapja a földreform.

Most, e rendelettel, nagy lépéssel jutottunk előre. A földreformrendeletet a minisztertanács elfogadta, de a legnagyobb feladat, a rendelet végrehajtása még hátra van. Előre le kell szögeznünk: a végrehajtásnak nem kevésbé gyorsnak

és határozottnak kell lennie, mint a rendelet elfogadásának. Egy gazdaságilag szétzúzott, kifosztott és kirabolott országban a demokrácia azon áll vagy bukik: tudunk-e termelni, tudjuk-e biztosítani a mindennapi kenyeret. A földreform végrehajtása éppen ezért nálunk nemcsak életbevágóan fontos nemzeti érdek, hanem gazdasági szükségesség is. Kifejezésre jut ez a rendeletben is, amikor a földhözjuttatásnál figyelembe veszi: ki hogyan dolgozik. A földreformnak a termelés érdekeit támogatnia és fokoznia kell.

A most elfogadott földreformrendelet a magyar nép demokráciáért s nemzeti függetlenségért folytatott harcának eredménye. De a magyar nép demokratikus szabadságharcának eredménye lesz maga a végrehajtás is. Hogy a földreform nagy ügyét ezentúl

se gáncsolhassa el a reakció, a föld népeken az ipari dolgozók pártjaival szoros harci szövetségben továbbra is harcolnia kell a földért. A magyar nép paraszti milliói: gazdasági cselédek, napzámosok, törpebirtokosok és nagycsaládú kisgazdák fiai vegyék végre birtokukba a földet, építsék ki a magyar nép hatalmas védőbástyáját a népnézéssel és hazaárulással, a reakcióval és nemzetvesztéssel szemben. A földreformrendelet az ipari munkásság, parasztság és a haladó értelmiség közös harcának eredménye a harcosársak a demokráciáért és a független, szabad és boldogabb Magyarorszáért küzdő egész magyar nép jókívánságai kísérik a magyar parasztságot az új jobbágyfelszabadulásban és az új honfoglalásban.

A miniszterelnök beszéde

Tisztelt Minisztertanács! Rendkívüli minisztertanácsra gyűltünk össze a napirend tárgyának sürgőssége, még inkább fontossága miatt. A földbirtokreformra vonatkozó javaslatról van szó. Amit az ideiglenes nemzeti kormány 1944 december 22-ike óta tett, az nem volt más, mint nemes elhatározások, a multnak felszámolása és előkészület a demokrácia épületének sürgős felépítéséhez.

Ennek a kezdődő munkának, mely a független magyarság életének irányát évszázadokra szabja meg, a mai minisztertanács fogja alapkövét lerakni.

Alapkövét, mely elég erős legyen hogy a magyar nemzet demokratikusan felépített jövőének megíngathatatlanul szilárd bázist biztosítson.

E javaslattal nagyrészt ledönteni akarjuk mindazokat a bástyákat és védőfalakat, melyek egy osztály uralmát más osztályok rovására évszázadokon keresztül lehetővé tették.

E javaslat szétrombolja és összezúzza a reakciónak leghatalmasabb fellegetvart és a nemzet demokratikus fejlődésének útjából a legmagasabb akadályokat is elhárítja.

A magyarság szabadságvágyának az elnyomatás évszázadai folyamán voltak jelentős fellobbanásai, de ezeknek hatása nem lehetett tartós, mert a földosztás problémájának megoldásáig sohasem jutottak el.

Az a szabadság, melyet a magyar nem-

zet most élvez, azért lesz nemcsak tartós, hanem örökéletű, mert van ereje, hogy elbánjon a szabadság legnagyobb és leghatalmasabb ellenségével: a feudallizmussal.

Azzal pedig, hogy a földet az azt eddig is vérevel védelmező, verjétkével öntöző paraszt kezére juttatja, zálogát teremti meg a demokratikus berendezkedés állandóságának.

Nagy öröm nekem, e kabinet elnökének és megnyugvás lehet mindannyiunknak, hogy e javaslat a pártok egyhangú lelkesedésével találkozott. A kritikai hang, amely az egyes pártok részéről elhangzott, mind oda irányult, hogy a javaslat minél szakszerűbben, minél tökéletesebben meg-

oldással és minél sürgősebben emelkedjék törvényerőre. Teljes bizalommal fordulok a pártok országos vezetőihez azzal a kéréssel, hogy ugyanolyan felelősséggel, melyet mostanáig tanúsítottak e fontos kérdésben, legyenek a kormány segítségére a földreform végrehajtásánál is, hogy az a lehető legsímábban, minél inkább biztosítva a termelés folyamatosságát és a külső rendet, valósuljon meg.

Nem mulasztatom el, hogy ez alkalommal is ne mondjak köszönetet a szövetséges nagyhatalmak, elsősorban a Szovjetunió

Nagy Imre:

A nagybirtok hátbatámadta és elbukatta a nemzeti ügyet

Mélyen tisztelt Minisztertanács! Az Ideiglenes Nemzetgyűlés szövegében és az Ideiglenes Nemzeti Kormány nyilatkozatában lefektetett elvek és megadott felhatalmazás alapján, a földművelésügyi minisztérium elkészítette a földreform rendelet-tervezetét, amelyet ezúttal van szerencsém az igen tisztelt Minisztertanács elé terjeszteni.

A nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földművesnép földhözjuttatásáról szóló rendelet célja, amint azt az 1. § tömören megállapítja az, hogy

valóaváltsa a magyar földművesnép évszázados álmát és birtokába adja ősi jussát, a magyar földet.

A feudális nagybirtokrendszer megszüntetése biztosítja az ország demokratikus átalakulását,

jóvő fejlődését és felvirágzását, a földesúri birtokok parasztkézre adását,

megnyitja a politikai, társadalmi, gazdasági és szellemi felemelkedés útját

az évszázadok óta elnyomott magyar parasztság előtt.

A nyugati nagy gazdag demokratikus országokban a nagybirtok rég leltűnt, de a demokrácia a körülöttünk lévő kis szomszédállamokban is összezsúrtta a nagybirtokrendszert. Csak nálunk terpeszkedik még az országra. Pedig seholsem volt a nagybirtoknak az a nemzetpusztító szerepe, mint Magyarországon. A nagybirtok legtöbbször hazaárulás jutalma, nép- és nemzetellenes, cselekedet díja volt.

Amikor a magyar nemzet léte forgott kockán, a nemzeti függetlenségért vívott nagy szabadságharcok idején a végsőkig kitartó néppel szemben, a nagybirtok hátbatámadta és elbukatta a nemzeti ügyet.

A mohácsi nagy katasztrófa a nagybirtok, a földesurak bűne. Fákóczy és Esze Tamás kurucainak szabadságharcát a némettel szövetséget labancok, a hazaáruló magyar földesurak verték le. 1848-49-ben a nagybirtok vett gáncsot a szabadság és a nemzeti függetlenség ügyének.

Innen-onnan száz esztendő választ el bennünket a jobbágyfelszabadítás idejétől. És ma új job-

kormányának azért a segítségért, hogy az ideiglenes nemzetgyűlés, illetőleg az ideiglenes kormány megalakulhatott és a magyar nemzet életének e sorsdöntő reformját meg hozhatta.

A német imperializmus halálos öleléséből nemzetünket a dicső Vörös Hadsereg szabadította ki. Ezzel visszanyertük szabadságunkat. Szabadságunkban első és legnagyobb elhatározásunk, hogy a szabad élet biztosítékait kiépítsük a napirenden lévő javaslattal.

Kérem a földművelésügyi miniszter urat, hogy tervezetét ismertetni szíveskedjék.

jobbágyfelszabadítást kell elvégeznünk. Új honfoglalásra kell vezetni a magyar föld népét.

Be kell fejeznünk azt, amit Kossuth, Petőfi, Tancsics, a nagy szabadságharc megkezdett, de amit a magyar nagybirtokosok árulása befejezni nem engedett.

A nagybirtok és a nemzet érdekei, mint a múltban, jelenleg is élesen szembenállnak egymással.

Aki ma Magyarországon nemzeti és népi érdekekért küzd, annak elkerülhetetlenül szembe kell szállnia a nagybirtokrendszerrel.

A magyar szabadságért és függetlenségért folyó küzdelem sikerének előfeltétele a nagybirtokrendszer megszüntetése. Ezzel áll, vagy bukik a magyar demokrácia.

A nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról szóló jelen rendelet lezárja a magyar múltat és új lapot nyit a nemzet történetében. Befejezi a nagy pert a magyar földművesnép javára. A magyar ugar robotosai mostantól fogva a maguk földjén saját maguknak fognak dolgozni.

A földművesnépnek lesz életcélja, mert hazára lel abban az országban, amelyben eddig kisémmizett, hontalan volt.

A földreform a nagybirtokok parasztkézre adásával véglegesen összezsúrtja a feudális must, kihúzza a talajt a reakció főpillére, a nagybirtokrendszer alól.

A nagybirtokok parasztkézre adásával megnyitja az ország gazdasági felvirágzásának útját azzal, hogy a magyar mezőgazdasági termelés alapjává az erős, egészséges és termelőképes kisbirtokrendszert teszi. Megszilárdítja a demokráciát, melynek a magyar

parasztság megbízható, önfeladózó harcos támasza lesz.

De a rendeletek és a nyomában elinduló földreformnak más feladata is van. A harc a demokrácia és a fasizmus között még nem fejeződött be. Hazánk területén még folyik a háború, az ország jelentékeny részében a magyar lakosság még a német hordák és nyilas bérenceik rémuralma alatt szenved.

A földreform egyik döntő feladata, hogy bomlassza el-lenségeink sorait, ugyanakkor a népi demokrácia minden erejét erre a felszabadító harcra mozgósítsa.

A fasizmus és a demokrácia harcában ezzel a rendelettel a demokrácia megnyeri az első nagy csatát. Történelmi érdeme ez a széles, nagy nemzeti egységnek és összefogásnak, a Magyar

Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült és a kormányban képviselt demokratikus pártoknak, a Magyar Kommunista Pártnak, a Független Kisgazda Pártnak, a Szociáldemokrata Pártnak és a Nemzeti Parasztpártnak, melyeknek vállvetett, közös harca volt és lesz a biztosítéka annak, hogy leküzdjük a demokrácia útján elénk tornyosuló akadályokat és győzelemre vigyük a szabad, boldog Magyarország ügyét.

A most beterjesztett rendelet-tervezetet, a kormányban helyet-foglaló négy nagy demokratikus párt vezetői, egy minap megtartott pártértekezleten egyhangúlag magukévá tették. Javasom, hogy a Minisztertanács az ügyszékhöz méltó ünnepélyességgel ugyanilyen egyhangú határozattal fogadja el a rendeletet.

A minisztertanács egyhangú lelkesedéssel elfogadja a javaslatot

A minisztertanács az előterjesztett földreformjavaslatot egyhangú lelkesedéssel fogadta el.

Ezután az egyes miniszterek nyilatkoztak a földreformjavaslattal kapcsolatban.

Molnár Erik: A Magyar Kommunista Párt a most beterjesztett rendeletben saját programjának megvalósítását látja, ezért a rendeletet és ezt a tervezetet egész terjedelmében minden változás nélkül elfogadom.

Gyöngyösi János külügyminiszter a Független Kisgazda Párt nevében szólalt fel. — A most bekövetkezett katasztrófa — mondotta — egy óriási felbecsülhetetlen értéke az, hogy a népi erőket politikailag érvényesüléshez juttatta és ezeknek a népi erőknél a mostanra tető alá jutó földreform megadja az anyagi lehetőséget ahhoz, hogy szilárd alapot nyújtsanak a további demokratikus fejlődéshez. A javaslatot elfogadja.

Valentiny Agoston igazságügyminiszter: A Szociáldemokrata Párt nevében a javaslatot elfogadom. Ez az első lépés ahhoz, hogy a verejtékező földművesnép elindulhat az öntudatos, demokratikusan és szabadon fejlődő Magyarország útján.

Erdei Ferenc belügyminiszter: Legnagyobb helyesléssel üdvözölöm a javaslatot és elfogadom annál is inkább, mert ezen előterjesztett javaslat főbb vonalaiban és összes lényegesebb pontjaiban annak a tervezetnek, illetve javaslatnak a megvalósítását jelenti, amelyet a Nemzeti Parasztpárt január elején az ország közvéleménye elé terjesztett. Ma nemcsak a távolabbi jövő az,

ami szükségessé és elkerülhetetlenné teszi a földreformot, hanem az ország pillanatnyi élet-szükséglete is, mert más módon, mint a paraszteszájadok munkájával a mezőgazdasági termelést megkezdni és az ország kenyér-szükségletét biztosítani nem tudjuk. Minden okunk megvan arra, hogy ne csak elfogadjuk az előterjesztett földreformjavaslatot, hanem annak végrehajtását is szorgalmazzuk, hogy már az idei termés egyrésze legalább olyan földön történjék, amelyet a parasztság magáénak mondhat.

Vörös János honvédelmi miniszter: A földreformot örömmel üdvözölöm és köszönettel adózom a földművelési miniszter úrnak, hogy a fasizmus elleni háborúban kitüntetett harcosokra külön is gondolt. Ez a földreformjavaslat feltétlenül emelni fogja a magyar harcosok harci kedvét.

Gróf Teleki Pál kultuszminiszter nevében dr. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár a javaslatot szintén elfogadta.

Dr. Vásáry István pénzügyminiszter, Gábor József kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, Faragó Gábor közellátásügyi miniszter lelkes szavakkal jelentették be a javaslat elfogadását.

Dr. Balogh István a rendeletnek országhatárokon belül és kívül való közhírététele tárgyában tett javaslatot.

Végül Nagy Imre földművelésügyi miniszter javasolta, hogy a rendelet az április elejére összehívandó nemzetgyűlés által törvényerőre emeltesse.

A minisztertanács az összes javaslatokat elfogadta.

Petőfi-mozgó volt Vigszinház)

A magyar film-alkotás remeke **Karády Katalin** főszereplésével

Külvárosi örszoba
Új orosz híradó!

Előadások 1. 1/3, 4. vasárnap 11-kor is
Pénztárnyitás 12-től, vasárnap 10-től

Csokonai-színház

Vasárnap, hétfőn
március 18., 19. én
Fall Leó viághírű vigooperája

Elvált asszony

Előadás kezdete fél 4 órakor

DANCING

TANCINTÉZET

Széchenyi-utca 1 b.

MA 3 órától üssztánc
Kitűnő Jazz

19-én új táncanfolyam kezdődik.

APOLLO-MOZI

Előadások: d. u. fél 2, 3 és fél 5,
vasárnap d. e. 11 órakor is.

Minden idők legnagyobb komikusával **Charlie Chaplin-el** a főszerepben

Modern idők

brilláns amerikai vígjáték

Meteor-mozgó

Vasárnap, hétfőn

Kenyérharc

és

Majomfogás

Előadások kezdete: 8 és fél 5,
órákor, vasárnap 11 és fél 2 óra-
kor is. — Jegyelővétel egy óra-
val előadás előtt.

Új táncanfolyam kezdődik

a RUCABA

Beiratkozás: kedd és péntek
kivételeivel mindennap
délután 2—6 óráig

Megnyílik! Megnyílik!

Első Szilágysági

Büfé, falatozó

Csapó-utca 5. szám.
Elsőrendű ételek — Olcsó árak.
Napokban megnyílik.

RENDELET

a nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhözjuttatásáról

I. FEJEZET.

Bevezető rendelkezések

1. §.

A rendelet célja, hogy az Ideiglenes Nemzetgyűlés szövegében és az Ideiglenes Nemzeti Kormány nyilatkozatában lefektetett elvek és a megadott felhatalmazás alapján, a nagybirtokrendszer megszüntetésével valóráválsa a magyar földműves nép évszázados álmát és birtokába adja ősi jussát, a földet.

A feudális nagybirtokrendszer megszüntetése biztosítja az ország demokratikus átalakulását és jövő fejlődését, a földesúri birtokok parasztkézre adása megnyitja a politikai, társadalmi, gazdasági és szellemi fejlődés útját, az évszázadok óta elnyomott magyar parasztság előtt.

A földreform végrehajtása elteremtve a nemzeti érdek és gazdasági szükségesség. A nagybirtokrendszer megszüntetése után Magyarország mezőgazdasága erős, egészséges és termelőképese kisbirtokokon fog nyugodni, melyek a birtokokosok tevékenységével bejegyzett magántulajdonát képezik.

2. §.

Az 1. §-ban körvonalazott célt a rendelet a következő módon valósítja meg: az állam földhözjuttatás céljára földalapot létesít, amely a rendelet alapján elkobzott, kártalanítás mellett igénybevétt (kisajátított), továbbá az államkincstár tulajdonát képező földbirtokokból áll.

3. §.

E rendelet végrehajtását a földművelésügyi miniszter irányítása és vezetése alatt az Országos Földbirtokrendező Tanács, a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok és a Községi Földigénylő Bizottságok végzik.

II. FEJEZET.

Földbirtokok elkobzása

4. §.

Teljes egészében és nagyságra való tekintet nélkül el kell kobozni a hazaárulók, a nyilas, nemzeti szocialista és egyéb fasiszta vezetők, a Volksbund-tagok, továbbá a háborús és népellenes bűnösök földbirtokait.

5. §.

Hazaáruló, háborús és népellenes bűnös az a magyar állampolgár, aki a német fasiszma politikai, gazdasági és katonai érdekeit a magyar népróváására, támogatja, aki önkéntes jelentkezéssel német fasiszta katonai, vagy rendfenntartó alakulatba belépett, aki valamilyen német katonai, vagy rendfenntartó alakulatnak a magyarság érdekeit sértő adatokat szolgáltatott, vagy mint besúgó működött, aki ismét felvette német hangzású családi nevét.

6. §.

Nyilas, nemzeti szocialista és egyéb fasiszta vezető az, aki bármilyen elnevezés alatt a nyilas, vagy más hasonló mozgalom (Magyar Megújulás Pártja, az országgyűlés tagjaiból alakult Nemzeti Szövetség stb.) politikai programját valló tagja volt a kormánynak, az országgyűlés képviselő- vagy felsőházának, az országos, kerületi, valamint a budapesti vezetőségben tag volt, vagy aki 1941. évi június 26. napja után a nyilaskeresztes vagy más fasiszta mozgalom politikai, társadalmi és gazdasági elveit szolgáló párt, egyesület, vagy más szervezet helyi alakulataiban mint vezető, helyettes vezető, titkár, ügyész működött, avagy a nyilas és egyéb fasiszta pártban rendvédelmi alakulatnak tagja volt.

7. §.

E rendelet 4-6. §-ában említett cselekmények elkövetőinek tulajdonát képező földbirtokait, a megművelésre szolgáló részükkel, élő és holt gaz-

dasági felszerelésével és az azon lévő épületekkel az államra szállanak át.

Ugyancsak az államra szállnak át a 4-6. §-okban felsorolt személyek becsületei is. Méltányos esetben a lakóház és 600 négyzetméternél nem nagyobb telek a visszamaradt család számára meghagyható.

8. §.

A Községi Földigénylő Bizottságok előterjesztésére a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok állapítják meg, hogy a 4-6. §-ok értelmében kinek a földbirtokait kell elkobozni.

III. FEJEZET.

Földbirtokok megváltása

9. §.

A megváltásnál az 1944. január 1. napján fennálló tényleges birtokállapotot kell figyelembe venni, azzal, hogy egy tulajdonost illető valamennyi mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlan egybe kell szántani. Az erdők kisajátításáról a 19. §. intézkedik.

10. §.

Földhözjuttatás céljára megváltás ellenében igénybe kell venni a 100 kat. holdon felüli, illetve a Székesfehérváros határából számított 30 km-es körzetben az 50 kat. holdon felüli birtokokot.

11. §.

Teljes egészében igénybe kell venni az 1000 kat. holdat meghaladó minden mezőgazdasági földbirtokot, a kereskedelmi törvény és más kereskedelmi vonatkozású törvények alapján létesült összes társas vállalatok, valamint az elismert vállalati nyugdíjpenztárak és a társadalombiztosító intézetek földbirtokait, terjedelmükre való tekintet nélkül.

12. §.

100-1000 kat. holdig terjedő mezőgazdasági földbirtoknál, továbbá terjedelműre való tekintet nélkül a törvényhatóságok, községek és egyházak földbirtokainál, valamint a 17. §-ban körülírt eljárás eredményétől függően az alapítványi birtokoknál 100 kat. hold mezőgazdasági ingatlan mentes a megváltás alól.

Ha azonban valamely községben vagy felszólítási csoportban az igényjogosultak számáraöz képest kevés a felszólítható föld az Országos Földbirtokrendező Tanács elrendelheti a megváltást szenvedő természetes személy teljes földbirtokának igénybevétele. Ez esetben a megváltást szenvedőnek az ország más részében kell azonos minőségű 100 kat. hold ingatlant juttatni.

13. §.

Mindazokat az 5. kat. holdon felüli ingatlanokat, amelyeket a tulajdonos az 1939. évi szeptember hó 1. napja utáni időben adásvételi jogügylettel szerzett meg — amennyiben a szerző félnek a gazdálkodás nem élethivatala, vagy ingatlanszerzése nem létfenntartását szolgálta —, 5 kat. holdat meghaladó részében igénybe kell venni.

14. §.

200 kat. hold kiterjedésig mentesül az igénybevétele alól annak a földműves családból származó birtokosnak az ingatlana, akinek a mezőgazdasági termelés az élethivatala.

15. §.

300 kat. holdig mentesül az igénybevétele alól annak az ingatlana, aki a nemzeti ellenállásban és a németellenes szabadságharcban kimagasló érdemeket szerzett. Ennek megállapítása a nemzetgyűlés Politikai Bizottságának feladata.

16. §.

Nem vehető igénybe a gazdasági szakoktatás gyakorlóterületétől, vagy állami mintagazdaság céljára szolgáló az a földbirtok, amely különálló birtoktestként cendeltetett a fenti célok egyikére.

Ez esetben is joga van a földművelésügyi miniszternek a birtok részleges megváltását elrendelni oly mértékben, hogy mentesen hagyott ingatlan a védett cél megvalósítását biztosítsa.

Mintagazdaságok és kísérleti gazdaságok létesítésére a földreform során megfelelő területeket kell biztosítani.

17. §.

A földművelésügyi, népjóléti, továbbá a vallás- és közoktatásügyi minisztériumok kiküldötteiből összeállított és szakértő igénybevételevel eljáró három tagú bizottság a különleges kulturális cérra rendelt, továbbá a Közalapítványi Ügyigazgatóság felügyelete alá utalt valamennyi földbirtokban fekvő célvagyoni felülvizsgálni köteles, annak megállapítása végett, hogy a kulturális vagy alapítványi cél közérdekű-e, annak megvalósításához milyen nagyságú földbirtokra van szükség és van-e a kulturális intézménynek, vagy alapítványnak olyan mértékű egyéb jövedelemforrása, amely a földbirtokot nélkülözhetővé teszi.

Amennyiben az előző bekezdésben firt bizottság a kulturális, vagy alapítványi cél közérdekűnek nem találja, az alapítványi földbirtokot teljes egészében igénybe kell venni. A cél elérésére szükséges földbirtokterületet (amely 100 kat. holdnál nagyobb nem lehet) meghaladó földbirtokot — a célnak más jövedelemforrásból való kielégülése esetén a teljes földbirtokot —, ugyancsak megváltás ellenében igénybe kell venni. Amennyiben az 1. bekezdésben firt bizottság az alapítványi cél közérdekűnek találja és a megváltást igénybe vevő a cél elérését nem biztosítja, a kormány más eszközökkel gondoskodik a cél eléréséről.

18. §.

Megváltás ellenében igénybeveendő minden szőlőbirtoknak és gyümölcsösöknek 20 kat. holdat meghaladó része. azzal, hogy mind a megváltott, mind a megmaradó ingatlanrészek továbbra is szőlőműveléssel, illetve gyümölcstermeléssel hasznosítandók. Indokolt esetben a földművelésügyi miniszter engedélyezheti a művelésiág megváltoztatását.

19. §.

A községi, közbirtokossági és társulati legelők a megváltás alól mentesek. Ahol a községi legelőterület a szükségletet meghaladja, a meghaladó területet igénybe lehet venni.

Megváltás alá kerül minden 10 kat. holdnál nagyobb erdőterület. De amennyiben a megváltás alá kerülő erdő 100 kat. holdnál kisebb birtok tartozéka, a tulajdonost a földalapból megfelelő arányban máshol kell kártalanítani.

20. §.

Az elkobzás és megváltás során igénybevétt földbirtokokból az erdők, erdősírtésre szolgáló terméketlen területek, valamint az alföld fásítására kijelölt területek közül a 10-100 kat. hold kiterjedésű erdők állami ellenőrzés mellett községi tulajdonba, a 100 kat. holdon felüli kiterjedésűek pedig állami tulajdonba kerülnek. A földművelésügyi miniszter elrendelheti közbirtokossági erdő létesítését.

21. §.

A megváltás alá kerülő és elkobzott ingatlanokon lévő halastavak a község, vagy az állam tulajdonába mennek át. A rizetelpek osztatlanul szövetkezeti vagy községi tulajdonba kerülnek.

22. §.

A törvény alapján elkobzott vagyanegváltott ingatlanokból az Országos Földbirtokrendező Tanács házhelyek és ezzel kapcsolatos konyhakertek céljára megfelelő területet tart fenn. A házhelyek igénylése és kiosztása lehetőség szerint már a földhözjuttatással egyidejűleg történik.

23. §.

Ha osztatlan közös tulajdonban lévő ingatlanok az egyik tulajdonos társát illető részét e rendelet 4-6. §-ában meghatározott valamely okból el kell kobozni, úgy az ingatlan akként kell megosztani, hogy az elkobzott és megmaradó ingatlanrészek értéke arányban álljon a tulajdoni illetőségekkel. Ugyan esetben, ha a gazdasági épületek

élő és holt felszerelés természetben meg nem osztható, ezek az elkobzott területen földhözjuttatottaknak ideiglenesen közös használatba adandók.

Ha osztatlan közös tulajdonban álló ingatlan kerül megváltásra, úgy minden egyes tulajdonostársnak joga van az e rendeletben foglalt megkülönböztetés szerinti őt illető területre mentességet igényelni.

A tulajdonostársak mentességének megállapítására az 1939. évi szeptember hó 1. napján fennálló telekkönyvi állapotot az irányadó.

Házastársak tulajdona egy személy tulajdonaként tekintendő.

24. §.

Ha megváltásra kerülő ingatlanok között szőlő vagy gyümölcsös is van, a tulajdonos kívánságára megfelelő területű szőlőt, vagy gyümölcsösöt kell részére meghagyni, úgy azonban, hogy a megmaradó összes ingatlan terjedelme ne haladja meg a rendeletben megengedett legnagyobb területet, 1 kat. hold szőlő vagy gyümölcsös 5 kat. hold szántónak felel meg.

25. §.

A megváltás alá kerülő ingatlanhoz tartozó élő és holt felszerelést, gazdasági épületeket stb. is igénybe kell venni, tekintet nélkül arra, hogy a megváltást szenvedőnek vagy másnak a tulajdona. Az élő és holt felszerelésből csak annyi mentesül az igénybevétele alól, amennyi a megmaradó saját tulajdon és használat megműveléséhez szükséges. Ez azonban nem lehet több együttesen 200 kat. holdon való gazdálkodáshoz szükséges élő és holt felszerelésnél.

Az elkobzás vagy megváltás alá kerülő ingatlanon lévő 100 kat. holdat meg nem haladó kishasznóbételek élő és holt felszerelése minden esetben mentesül az igénybevétele alól. A szükséghez képest azonban a mezőgazdasági gépeket és felszerelést a tulajdonos méltányos ellenszolgáltatás ellenében köteles a földhözjuttatottaknak használatra átengedni.

26. §.

Az igénybevétele nem akadályozza az, hogy az ingatlanra szolgalmi jog, telki ténherjog, hasznélvezeti jog, jelzálogjog, vagy hasznóbérelti jog van bekebelezve. A megváltásra kerülő ingatlanra vonatkozó hasznóbérelti jogviszony a földreform végrehajtásával, de legkésőbb 1945 évi október hó 15. napján megszűnik.

27. §.

A megváltásra kerülő ingatlanrészt a helyi földigénylő bizottság jelöli ki, lehetőleg a megváltást szenvedő meghallgatása után, mind a megváltandó, mind a tulajdonosnak visszamaradó ingatlanra vonatkozó termelési szempontoknak szem előtt tartásával.

IV. FEJEZET.

A juttatás módjai

28. §.

Az igényjogosultaknak juttatott szántóföldet, kertet, rétet és az ezek közé beékelte kisebb területű legelőt, nádat a juttatottaknak egyéni és telekkönyviileg bekebelezett tehermentes tulajdonába kell adni. A juttatott ingatlan részükre ki kell mérni és birtokbalehelyezésükkel egyidejűleg az erről szóló okiratot ki kell adni.

Amennyiben a földhözjuttatott földjének megművelését két gazdasági éven keresztül elhanyagolja, vagy indokolatlanul elmulasztja s ezáltal az ország gazdasági érdekeit is veszélyezteti, a községi földigénylő bizottság kétharmad szótöbbséggel hozott véleményes javaslatára az Országos Földbirtokrendező Tanács a juttatott ingatlan elveheti és másnak adhatja.

29. §.

Az igénybevétt legelőket osztatlanul a község tulajdonába kell adni.

A község legelőterületét, ahol szükséges és lehetséges, ki kell egészíteni.

Ahol a legelőterület a szükségletet meghaladja és a művelésiág átalakítása lehetséges, továbbá az igényjogosultak nagy száma, valamint az igénybevehető szántóföld elégtelensége indokoltá teszi, a szükségletet meghaladó legelőterületből az igényjogosultaknak lehet juttatni.

30. §.

Az igénybevett birtokokhoz tartozó ki-sajájtított gazdasági felszerelést, gépeket és gazdasági épületeket, amennyiben azok szétosztása nem felel meg a termelő érdekeknek, a földhözjuttatottakból alakítandó földműves szövetkezet tulajdonába kell adni. A megváltást szenvedőnek a megmaradó ingatlan arányában kell a gazdasági eszközöket és épületeket viszhagyni.

A földműves szövetkezet célját, működésének szabályait a földművelésügyi miniszter a rendelet végrehajtása során külön rendelettel állapítja meg. Ilyen szövetkezet azonban a rendelet megjelenése előtt is megalakulhat.

31. §.

Az igénybevett ingatlanon lévő mezőgazdasági ipari üzemek (malmok, szesz-főzők, kenderfeldolgozó és egyéb üzemek) is megváltás ellenében igénybevehetőek s ebben az esetben községi, állami, esetleg szövetkezeti tulajdonba mennek át.

32. §.

Azokat az igényjogosultakat, akik lakhelyükön földhöz nem jutottak, az ország más részén, lehetőleg csoportosan kell földhöz juttatni. Az igénybevett föld-ekből erre a célra megfelelő területet kell fenntartani, amelyet az Országos Földbirtokrendező Tanács jelöl ki.

V. FEJEZET.

Birtokegység

33. §.

Egy igényjogosultnak juttatott föld nem lehet nagyobb olyan birtokegység-nél, amelyet egy földművelő család a maga erejével meg tud művelni. Ennek megállapításánál figyelembe kell venni a felosztásra kerülő birtok fekvését, minőségét és művelési ágát.

34. §.

Egy igényjogosultnak juttatott szántó-föld és rét együttvéve 15 kat. holdat, kert és szőlő együttvéve 3 kat. holdat nem haladhat meg.

A 36. §. 1. pontjában felsoroltaknak juttatható szántóföld és rét 25 kat. holdig, kert és szőlő 5 kat. holdig terjedhet.

VI. FEJEZET.

Igényjogosultság megállapítása

35. §.

A kiosztásra kerülő földekből kisgazdaságok létesítésére földhöz juttatandók a gazdasági cselédek és mezőgazdasági munkások, — birtokok kiegészítésére a törpebirtokosok és olyan nagycsaládú kisbirtokosok női fiú gyermekei, akiknek földbirtoka várható örökrészükkel együtt 5 kat. holdnál nem több.

36. §.

Előnyben részesítendő igényjogosult 1. aki a Németország elleni harcban kiváló érdemeket szerzett, elesett vagy megrokkant; aki a partizán mozgalomban harcolt; aki a rekción és fasizmus elleni belső ellenállásban tevékeny részt vett és ennek során halál-, szabadságvesztés büntetést, internálást szenvedett.

Az ebben a pontban meghatározott igényjogosultság átszámlál a kivégzettnek vagy elhullt házasfarsára, vagy gyermekeire, ezek nemléteben szüleire.

2. Aki az 1945. évi gazdasági munkák során munkájával példaadó módon elő-járt.

3. Akinek 3, vagy ennél több háztartásában élő gyermeke van.

1—3. pont alatt felsorolt igényjogosult helyett felesége, gyermeke, vagy eltartottja jelentheti be az igényt, ha a jogosult katonai szolgálata (hősi halála, hadifogsága), vagy elhurcolása miatt ezt személyesen nem teheti.

Egyenlő feltételek mellett előnyben részesül az a kishasznóbérlő, aki a felosztásra kerülő ingatlanrészen már 1944-ben gazdálkodott.

37. §.

A házhelyek és ezekkel kapcsolatos konyhakertek céljára kisajájtított területekből telekhez juttathatók családos és vagyonatlan magyar állampolgárok, akiknek sem lakhelyükön, sem máshol saját vagy háztartásukban élő hozzátartozójuk

tulajdonát képező lakóház ingatlanuk nincsen.

Előnyben részesítendőek a 36. §. 1. bekezdés 1—3. pontjai alatt felsoroltak.

38. §.

Ki kell zárni az igénylők közül:

1. aki elmebeteg, gyenge elméjű, vagy aki nem távollét okából áll gondnokság alatt;

2. akit nyereségvágyból elkövetett bűntett miatt 1 évnél súlyosabb szabadságvesztésre jogerősen elítéltek, amennyiben a büntetés kiállása óta 5 év még nem telt el;

3. akit a népbíróság elítél;

4. aki az 1945. évben a tulajdonában, használatában álló, vagy gondjaira bízott földet — bár ehhez módja volt — nem művelte;

5. akit a helyi földigénylő bizottság kétharmad szótöbbséggel juttatásra alkalmatlannak talált;

6. aki idegen állampolgár.

Az 5. pontban megjelölt esetben panasznak van helye a Megyei Földbirtokrendező Tanácshoz.

VII. FEJEZET.

Kártalanítás

39. §.

E rendelet céljainak megvalósításánál irányadó elv, hogy a 4. §-ban felsorolt személyek kivételével, az igénybevett földbirtok, ingó- és ingatlanfelszerelés, üzemek stb. tulajdonosának kártalanítás jár; a földhözjuttatottak pedig megváltási árat tartoznak fizetni.

Az igénybevett birtokok tulajdonosainak kártalanítása, illetve a kártalanítás erejéig a telekkönyvi hitelezők kielégítése, az állam feladata.

A földhözjuttatottak által fizetett megváltási összegből földbirtokrendező alap létesül, melyből az állam teherbíróképessége szerint kártalanítja a megváltást szenvedőket. A földbirtokrendező alapot a földművelésügyi miniszter által létesítendő vagy kijelölendő szerv kezeli.

40. §.

A földhözjuttatott a föld ára fejében a kataszteri tiszta jövedelem húszszoros összegét fizeti. E számításnál 1 forint 2,32 pengőnek, 1 korona 1,16 pengőnek veendő.

A telekkönyvi betétek vagy telekjegyzőkönyvek elveszése vagy megsemmisülése esetén a kataszteri tiszta jövedelmet a községi eljárás adatainak és javaslatának figyelembevételével a megyei földbirtokrendező tanács állapítja meg. A megváltási ár késedelmes megállapítása nem akadályozza az igénybevett ingatlanok felosztását és az igényjogosultak birtokbalehelyezését.

Az első bekezdésben foglaltak szerint megállapított megváltási ár alapján kiszámítandó, hogy a megváltási ár milyen mennyiségű középminőségű tiszavidéki búza árának felel meg. E számításnál a búza 100 kg-kénti ára 40.— pengőnek veendő. A búzamenyiség annyi részre osztandó fel, ahány részletben a földhözjuttatott a 42. §. értelmében a megváltási árat fizetni tartozik. Az egyes részletek esedékessége alkalmával a földhözjuttatott terményben is fizethet, amennyiben azonban a fizetést középszámban teljesíti, úgy olyan összeget kell fizetnie, amely az esedékes búzarészletnek az esedékesség napján jegyzett budapesti középárfolyamán számított ellenértékének megfelelő. Késedelmes fizetés esetén a fizetés napján számított ár fizetendő, ha ez a magasabb.

41. §.

A kiosztásra kerülő földeken lévő ingó gazdasági felszerelés értékét becslés szerint kell megállapítani. A becslés alapjául az 1938. évi árak szolgálnak, amelyek összege a megváltott tárgy használhatóságához képest legfeljebb 15%-kal emelhető.

Ugyanez irányadó a megváltott birtokon lévő épületek és egyéb ingatlan felszerelések megváltási árának megállapítására is azzal, hogy az ezekért megállapított összes megváltási ár nem haladhatja meg a földingatlan megváltási árának 30%-át.

42. §.

A földhözjuttatott törpebirtokos vagy kishasznóbérlő köteles a föld megváltási árának 10%-át birtokbalehelyezése alkalmával lefizetni. — A háztartást 10 évi egyenlő

részletekben kell kiegyenlíteni.

A földnélküli gazdasági cseléd vagy mezőgazdasági munkás a föld megváltási árát 20 évi egyenlő részletben törlesztheti. Az első részlet fizetésére a birtokbalehelyezéstől számított legfeljebb három évre halasztás engedélyezhető. A halasztás iránti kérelem felett a Megyei Földbirtokrendező Tanács határoz.

Az élő- és holtfelszerelés és gazdasági épületek megváltási ára a földingatlan megváltási árához számítandó az esetben, ha a megosztás során azok a földhözjuttatottak a tulajdonába kerültek. Ha ezek a vagyontárgyak földművelő szövetkezet tulajdonába jutottak, úgy megváltási árukat a szövetkezet törleszti le 20 évi egyenlő részletben.

A megváltási árhoz kell számítani a föld felmérésével és szétosztásával felmerülő összes műszaki költségeknek a kiosztott birtokegységre eső részét is.

43. §.

A földreform során juttatott földbirtok a juttatástól számított 10 éven belül csak a földművelésügyi miniszter, vagy az általa megbízott szerv engedélyével idegeníthető el, terhelhető meg. Ezt a tilalmat a megváltási ár korábbi kifizetése sem szünteti meg.

44. §.

A 43. §-ban foglalt terhelési tilalom nem vonatkozik:

1. a megváltási árra, amely megállapítása után az ingatlanra bekebelezendő és minden más jelzalogjogot megelőz,
2. a büntecselekményből eredő kártérítési követelésekre,
3. a törvényen alapuló tartásdíjakra,
4. adó- és illetéktartozásokra,
5. termelési beruházásokból eredő tartozásokra.

VIII. FEJEZET.

Vegyes rendelkezések

45. §.

E rendelet végrehajtását az igénybevett földbirtok költötsége nem akadályozza.

46. §.

Azok a magyar állampolgárok, akik a fasiszta törvény értelmében zsidó származásuk miatt vesztették el földingatlanukat, e rendelet végrehajtása során visszakapják elvett ingatlanukat az esetben, ha az ingatlan e rendelet alapján nem volna elkobandó vagy megváltandó. Indokolt esetben az Országos Földbirtokrendező Tanács a tulajdonos részére az elvett ingatlan helyett máshol adhat azonos minőségű ingatlant.

Ha a zsidónak tekintett tulajdonostól elvett földingatlanon olyan tulajdonos vagy kishasznóbérlő gazdálkodik, aki e rendelet értelmében igényjogosult, úgy az Országos Földbirtokrendező Tanács az elvett ingatlan helyett más, hasonló minőségű és művelési áru ingatlant jelöl ki.

A jelen §. alá tartozó igények elbírálásánál az 1938. évi március hó 1. napján fennállott telekkönyvi állapotot kell figyelembevenni azzal, hogy e címen nincs földhözjuttatásra igénye annak a zsidónak tekintett személynek, aki földingatlanát fenti időpont után visszerhes ügylettel elidegenítette.

47. §.

A rendelet felhatalmazza a földművelésügyi minisztert arra, hogy a kisajájtított ingatlanok felmérésének és felosztásának befejezéséig az igényjogosultak ideiglenes birtokbalehelyezését rendeleti úton szabályozza.

48. §.

Ennek a rendeletnek végrehajtását az Országos Földbirtokrendező Tanács, a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok, továbbá a Községi Földigénylő Bizottságok végzik.

Az Országos Földbirtokrendező Tanács elnökét és helyettes-elnökét a földművelésügyi miniszter nevezi ki a tanács tagjai közül.

Az Országos Földbirtokrendező Tanács feladata az ingatlanok elkobzásának, illetve megváltásának keresztülvitele. A Községi Földigénylő Bizottságok javaslata alapján dönt a földbirtokok mikénti felosztásáról, a földbirtokokat az igényjogosultak tulajdonába, illetve birtokába adja.

Megyei Földbirtokrendező Tanács létesítendő minden megye székhelyén; hét tagból áll, melyből egy bíró, egy mérnök és egy gazdasági szakembert a föld-

művelésügyi miniszter nevezi ki. Két tagot a megye székhelyén lévő Nemzeti Bizottság, két tagot a Földmunkás Szakszervezet küld ki.

Községi Földigénylő Bizottság létesítendő minden községben, ahol földigénylők vannak. A bizottság tagjait a földigénylők maguk közül választják úgy, hogy minden 20 igénylőre egy bizottsági tag jusson, de a bizottságnak semmi esetre sem lehet 30-nál több és 5-nél kevesebb tagja. Ha a tagok száma a tized meghaladja, úgy a bizottság az ügyek állandó intézésére öttagú választmányt alakít.

49. §.

Az első §-ban felsorolt Tanácsok és Bizottságok hatáskörét, belső ügyrendjét és egyéb szervezeti kérdéseit a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg. Ugyancsak a földművelésügyi miniszter állapítja meg azt, hogy az egyes bizottságok által hozott határozatok közül melyek ellen, mely hatóságokhoz van egyfokú jogorvoslatnak helye.

50. §.

Amennyiben az elkobzott vagy megváltott földbirtok egy része kegyúri jog alapján, vagy mint egyházi javadalmi birtok egyházi célokra szolgál, úgy erre a célra az illetékes egyházi főhatóság földingatlant igényelhet.

51. §.

E rendelet végrehajtása során felmerülő összes kérdéseket a földművelésügyi miniszter rendelettel szabályozza az esetben is, ha a kérdés szabályozása a törvényhozás körébe tartozna, mégis azzal a korlátozással, hogy az e rendeletben kifejezésre jutott céloktól és alapelvektől el nem térhet.

52. §.

E rendelet végrehajtásával kapcsolatos minden beadvány, határozat, szerződés, telekkönyvi bekebelezés vagy törlés illetékmentes. Ez a mentesség nem terjed ki a peres eljárásokra.

53. §.

E rendeletnek a földbirtok legnagyobb kiterjedését szabályozó rendelkezései azt célozzák, hogy a földigénylők minél nagyobb hányada földbirtokhoz jusson. Nincs tehát törvényes akadálya annak, hogy bárki élők közötti jogügylettel vagy öröklés útján földbirtokot szerezzen, amennyiben ezt a fennálló egyéb jogszabályok megengedik.

IX. FEJEZET.

Büntető rendelkezések

54. §.

Amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, vétségét követ el és egy évig terjedhető elzárással, valamint 8000 P-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki

a) hatóságnak a jelen rendelet alkalmazása során tudva hamis adatokat ad elő, vagy az általa szolgáltatni kötelese adatok szolgáltatását elfogadhatni indok nélkül megtagadja vagy elmulasztja.

b) aki a rendelet életbelépte után megváltás tárgyát képező ingatlanát, ingó- vagy ingatlan gazdasági felszerelését elidegeníti, megrongálja vagy más módon használhatatlanná teszi, vagy a megváltás alól elvonja;

c) az igényjogosult, aki igényének bejelentése kapcsán tudva hamis adatokat terjeszt elő.

A b) pont esetében az elidegenítési ügylet érvénytelen.

A c) pont esetében a tettes az igénylésből kizárandó, a már juttatott föld a birtokbalehelyezés napjától számított három éven belül elvonható. Ennek kimondása az Országos Földbirtokrendező Tanács hatáskörébe tartozik.

55. §.

Az Országos Földbirtokrendező Tanács, a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok és a Községi Földigénylő Bizottságok tagjai megbízatásuk tartama alatt közhivatalnokoknak tekintendők és az 1914. évi XL. t.c. szerinti védelemben részesülnek.

X. FEJEZET.

56. §.

E rendelet kihirdetése napján életbelép és végrehajtása azonnal megkezdendő. Debrecen, 1945. évi március hó 15-én. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány nevében Miklós Béla miniszterelnök, Nagy Imre földművelésügyi miniszter.

A súlyos veszteségek miatt ellanyhultak a dunántúli német támadások

Küszöbön áll újabb 20 német hadosztály bekerítése a Rajna—Saar—Mosel körzetben — Visszautasított német béketapogatózás Stockholmban

Legjobban jellemzi a katasztrofális helyzetet, melybe Németország a náci-vezetés tizenharmadik és — bizton hisszük — utolsó évében került, egy történelmi visszapillantás: a napoleoni háborúk óta most először állnak ellenséges erők a Rajna keleti partján,

a héteves háború óta először állnak orosz erők Berlin kapujában,

régül a harmincéves háború óta most először fordul elő, hogy a német városok felégetve, rombadöntve egymásután pusztulnak el.

A Rajna és Odera mentén Németország szíve ellen

döntő rohamra készülő szövetséges hadseregeket 500 km választja el egymástól:

egy óra repülőut egy modern bombázónak.

Keleten a diadalmos Vörös Hadsereg egymás után számolja fel az észak-németországi katlanokba zárt nagy német erőket.

Königsberg, valamint Danzig és Gdynia körül szorul a gyűrű A küstrini Odera-hídfő a két-ségbeesett német ellenállás ellenére egyre jobban kiépül.

A pomerániai megsemmisítő csata befejezése a közeljövőben a Berlin elleni nagy támadás nyitányát fogja meghozni.

Nyugaton

a brit-amerikai hadseregek

most már a Siegfried-vonal legerősebb Saarbrücken-merzigi szakaszának hátbatámadásával

befejezik a Rajna-balparti német erők megsemmisítését.

Az offenzíva három hete alatt 150.000 foglyot ejtettek, ami több mint 12 hadosztály erejének felel meg. A remageni hídfőbe a Rajnán át özönlének az amerikai hadosztályok, melyek most

elvágják a Köln-frankfurti 6 pályás autótutat.

Ez a Rajna két partján vezető vasúti fővonalak és a rajnai víziút elvesztése után válságos helyzetbe hozza az 500 km-es német front utánpótlását.

A német közlekedés és hadiipar hezete egyébként a keletről, nyugatról és délről zúduló szüntelen léghibombázás hatására a teljes felbomlás képét mutatja;

különösen borzalmas hatásuk van az új tiztonnás bombáknak.

melyeknek repeszhatása négyszerese az eddig használt legnehezebb bombákénak és halálos áldozatokat szednek még 2 km-es körzetben is.

A szovjet és angolszász léghaderők példás együttműködése az összes hadszíntereken tapasztalható; a dunántúli hadicélpontok állandó bombázása olasz támaszpontokról s az orosz és angolszász gépek éjjeli találkozására Swinemünde német kikötőváros légiterében.

A bombatámadások pusztításai folytatólag havonta 350.000 mu-

kés veszt el háború utáni munkalehetőségét.

Ezeket most, a különböző keleti és nyugati „Wall”-ok összeomlása után egy újabb, hevenyészett védelmi vonal kiépítésére vetik be, mely a birodalom belsejében, az Elba és Saale folyók mentén húzódik.

Göbbels szerint nem lesz több stabil front, hanem csak hullámzó hadműveletek. Tehát még a német-ség százazreinek kell elpusztulnia a

Rajna és Odera között, valamint a Dunántúlon sikertelenül hajszolt ellentámadásban csak azért, hogy néhány héttel vagy hónappal meghosszabbodjék a Berchtesgaden környékére menekült nácivezérek és quislingek élete. Ezeknek a farizeusoknak gátlástalanságára egyébként kellő fényt vet most leleplezett stockholmi békekísérletük is.

Vázsonyi István.

Sztálin marsall távirata Miklós miniszterelnökhöz

Sztálin marsall táviratot intézett Miklós Béla miniszterelnökhöz, akinek meleg hangú köszönetet mondott abból az alkalomból, hogy a magyar kormány nevében táviratilag üdvözölte a Vörös Hadsereget 27. évfordulóján.

Folyik Stettintől keletre a német Odera-hídfő megsemmisítése

Moszkva, március 18. (MTI) A Szovjet Tudósító Iroda jelenti: Március 16-án csapataink Königsbergtől délnyugatra folytatva támadásukat, számos helységet elfoglaltak. Ebben a körzetben március 15-én több mint 500 német katonát ejtettek foglyul.

Danzigtól nyugatra és északnyugatra csapataink támadó harcaik eredményeként elfoglaltak több helységet, ebben a körzetben március 15-én több mint 700 német katonát és tisztet ejtettek foglyul.

Stettin irányában csapataink folytatták

az Odera keleti partján körülrzárt német hídfőállás meg-

semmisítésére irányuló harcaikat s ennek során elfoglalták Greifenhagen, Grossenhagen és sok más helységet.

A Balatontól északkeletre az előző harcokban nagy veszteséget szenvedett német tankosziágok támadásai nagymértékben lankadtak.

Az arcvonal más szakaszain helyi jelentőségű harcok és felderítő tevékenység folyt.

Március 15-én az arcvonal valamennyi szakaszán megrongáltunk, illetve megsemmisítettünk 63 német páncéltörő és rohamgépet, légi harcokban és légvédelmi ágyúink tüzeiben lelőttük az ellenség 33 repülőgépét.

Amerikai csapatok átvágták a Köln-frankfurti autótutat

London, március 17. (MTI) A Rajna—Mosel—Saar háromszögben az amerikai csapatok a németek utolsó állásait göngyöltik fel a Rajnától nyugatra. Már is

nagy veszély fenyegeti az ebben a körzetben lévő 16—20 német hadosztályt.

Patton tábornok 3. amerikai hadseregének tankjai és gyalogsága gyors ütemben nyomul előre déli irányban. Az élkötelékek nem egészen 14 kilométerre vannak a bingeni Rajna-kanyartól. Ebben a körzetben a szövetségesek négy várost foglaltak el. A német ellenállás sokhelyütt összeomlott és az amerikaiak nem tudják utólrni a gyorsan menekülő ellenséget.

A háromszög déli részén francia csapatok megtisztították az ellenségtől Hagenaut és elfoglalták Bitchet.

A német közlekedés és olajipar tervszerű elpusztítása

London, március 17. (MTI) A szövetséges léghaderő folytatta offenzíváját a német közlekedési és olajtermelési központok ellen. Angol bombázók súlyos támadása érte tegnap Nürnberg körzetét. Berlint már 25. éjszaka támadták sorrendben brit Moszkítók. Olaszországból fel-

hármas német olajipari telepre csaptak le a bécsi körzetben. Olaszországból felszálló közepes típusú bombázók legmélyebb behatolásukat hajtották tegnap végre Ausztria felett, amikor az Innsbrucktól északkeletre lévő vasútvonalat bombá-

2500 tonna bomba Kobe kikötőjére

Washington, március 17. (MTI) Amerikai óriás bombavetőik ma kora reggel közel 2500 tonna gyújtóbombát dobtak Kobéra, Japán legnagyobb tengeri kikötőjére. Mandalayban minden oldalról ágyutűz zúdult a japánok által még megszállva tartott erődre.

Egy párizsi hivatalos nyilatkozat szerint Francia-Indokínában francia csapatok megszállták Tonkin több fontos körzetét.

Német békepuhatolódzás Stockholmban

London, március 17. (MTI) Tegnap vált ismeretessé, hogy egy német kiküldött a stockholmi brit követséggel érintkezést próbált keresni a fegyverszüneti lehetőségek kipuhatolására. Dr. Hesse megbízottal közölték, hogy a brit követséget a legkevésbé sem érdeklik az ilyen közeledési szándékok. A német békelelés minden részletét azonnal továbbították az orosz és amerikai kormányhoz.

Ugyanakkor tehát, amikor a német népek a lelkére beszélnek, hogy utolsó lehelletéig harcoljon, mikor nap-nap után azt harsogják: jobb meghalni, mint a fegyvert letenni, amikor Göbbels arról beszél, hogy a nemzeti szocialista vezérek készek a néppel együtt meghalni, ugyanezek a náci vezérek kiküldötteket menesztenek Stockholmba és ostoba módon próbálják megmenteni saját bőrüket.

Német intézkedés a katonaszökevények ellen

London, március 17. (MTI) A német hadseregben annyi a dezertőr, hogy a hivatalos Német Távirati Iroda felhívással fordul a polgári lakossághoz, segítsen a katonaszökevények felkutatásában: „gyanúsán hosszú ideig szabadságon lévő katonákat fel kell jelenteni a hatóságoknak. Ezenfelül az utakon vándorló katonáknak nem szabad élelmet vagy fedelmet adni és fel is kell jelenteni őket, hogy a rendőrség kivizsgálja ügyüket.

Külföldi hírek

London, március 17. (MTI) Benes csehszlovák államelnök tegnap elhagyta Tcheránt és Moszkvába repült, ahonnan Szlovákiába fog utazni. Kíséretében van Jan Masaryk külügyminiszter, valamint a csehszlovák kormány több más tagja is.

Stockholm, március 17. A volt kopenhágai magyar követ, Reviczky István a követség személyzetével együtt Svédországba érkezett, miután Dánia-ból motorcsónakon sikerült elmenekülnie.

London, március 17. (MTI) A japán miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a császárnál. Kihallgatása során kijelentette, hogy Japán helyzete valóban válságos és most Japán sorsa forog kockán.

London, március 17. (MTI) A norvég hazafiak vasutak elleni szabotázsra csaknem teljesen megbénította a skandináviai közlekedést. Norvég hazafiak felrobbantottak egy Östfölből kivezető vasútvonalat, azonkívül felgyújtották az ország különböző részén lévő benzinkutakat is. A norvégiai német vasútvonalak ellen szabotázsakciók eredményeképpen 14 norvéget agyonlőttek a németek.

Tojást
tejet
vaját
olajat

esmincenféle
élelmiszert

és ital

Büffé-
étterem

„Csak az a nemzet válik éretté, amely felelősséget vállal tetteiért”

Rudas László előadása szükség-szerűségről, szabadságról, véletlenről és a proletariátus történelmi hivatásáról

Pénteken délután a Szabadegyetemen Rudas László, egyetemi tanár folytatta nagyszerű előadásorozatát a tudományos világnézetéről. A sorozat harmadik előadásán is zsufolásig megtöltötte a termet a hallgatóság és feszült érdeklődéssel hallgatta végig Rudas professzor majdnem két órási előadását, amelyben először a szükség-szerűség és szabadság problémájáról szökött. Rámutatott arra, hogy a dialektika úgy oldja meg a problémát, hogy nem állítja mereven szembe egymással a két fogalmat.

— A társadalmi történelem szükség-szerű folyamat — mondotta — az ember mégis szabadon választhat több eshetőség között, viszonylagosan szabadon cselekedhetik. Minden adott szükség-szerű folyamatban mindig van több eshetőség, amelyből az ember az egyiket vagy másikat választhatja.

Amikor a történelmi materializmus azt mondja, hogy a társadalmi folyamatok szükség-szerűek, az annyit jelent, hogy megvannak adva a fejlődés irányvonalai az adott társadalomban,

amelyek követésével az emberiség tovább halad. De hogy az emberiség ezt az utat hogyan követi, nem írja elő semmiféle szükség-szerűség.

Rudas László ezután a munkásosztály pártjának,

a Kommunista Pártnak szerepét

szmertette a szükség-szerűség és szabadság problémájának szempontjából:

— A Kommunista Párt abban különbözik minden más politikai párttól, hogy tudományos világnézet megtestesítője, szigorúan tudományos alapon cselekszik, a tudományos szocializmus alapján. Felmerül a kérdés, vajon a Kommunista Párt tényleg szabadon választhat-e több eshetőség között, amikor segít a munkásosztálynak történelmi hivatása végrehajtásában. A Kommunista Párt a marxista teória alapján cselekszik, amikor azt mondja, hogy a proletariátus csak akkor győzhet, ha a szükség-szerűséget felismerve, teljesíteni akarja ezt a történelmi hivatást. A Kommunista Párt azonban nem cselekszik kizárólag szükség-szerűen, fatalista módon. A Kommunista Párt tagjai teljesen önkéntesen jönnek a pártba, nem szükség-szerűen, nem kényszerűség útján.

A Kommunista Párt tagjai megtestesítik így a szükség-szerűen belüli a szabadság eszméjét.

— Felmerül itt

a felelősség kérdése

Is. Felelős-e vajon valamely nép, valamely nemzet azért, amit cselek-

szik. Ez a kérdés ma nagyon élesen áll politikailag is.

Ha a történelmi cselekvés olyan szükség-szerű folyamat volna, amelyben nincs választás, a felelősség kérdése fel sem merülhetne.

Nem lehet nemzeteknek, népeknek és pártoknak felmentést adni azért, amit tesznek, hiszen szabadon választhatnak, hogy erre, vagy arra mennek. Meg van adva a módja mindenki számára, hogy küzdjön azok ellen, akik a nemzetet helytelen irányba vezetik. A felelősségrevonás egyik tényezője annak, hogy a nemzetet megneveljék.

Csak az a nemzet válik éretté, amely tetteiért a teljes felelősséget vállalja

és ha helytelenül cselekszik, azért meg is fizet. Ha Magyarország ma a jelenlegi helyzetben van, azért maga a magyar nép felelős. A magyar nemzet sokszor harcolt a történelem folyamán a szabadságért, megtehette volna most is. Ha nem tette meg, ezért a felelősséget vállalnia kell.

Ha a magyar nemzet belátja, hogy felelős azért, ami történt és mindeni megteszi, hogy jóvá tegye, azzal megneveli önmagát, más néppé lesz, amelyet többé nem lehet letérinteni a demokrácia és szabadság útjáról. Rudas László professzor ezután

a véletlennek és a szükség-szerűségnek viszonyáról

beszélt.

Egy történelmi fordulat beállta nem lehet véletlen dolga. De hogy a harcnak az élén személyileg ki áll, az kétségtelenül véletlen dolga.

Egészen véletlen például, hogy a marxizmust éppen Marx csinálta meg és Lenin fejlesztette tovább, de nem

A munkásosztály felszabadító hivatása

A történelmi materializmus nem a nagy emberek művének tekinti a történelmet, hanem fordítva, a nagy embereket tekinti a történelem produktumának.

Az emberi természet a történelem produktuma. Egységes természet csak akkor lehetséges, ha egységes az emberi társadalom. Ezt nevezzük

nagy humanizmusnak.

Egységes csak akkor lesz az emberi természet, ha megszűnik az osztálytársadalom, ha az emberek nem tartoznak majd különböző csoportokhoz, amelyek ellenkező életszínvonalon állnak. Amíg ez nem következik be, nincs közös emberi természet. Egységes emberi természet csak akkor lesz, ha megszűnnek az osztályok, az a folyamat megkezdődött a Szovjetunióban. Az ember megváltoztatja saját környezetét és vele együtt saját maga is megváltozik. Ez a változás a ter-

melő folyamatban történik meg.

Az ember mindig magasabb fokon kapcsolódik a természethez és mindig jobban és jobban gyüri magától. Ennek a viszonyoknak a fokmérője a technika.

Két halálos ítéletet hozott a budapesti népbíróság

Stiebert Tibor 21 éves banktisztviselő — mint azt a „Néplap” már jelentette — agyonlőtte Kallich Miklóst, aki a nyilasok elől bujkált. A Népbíróság Stiebert Tibort halálra ítélte.

Szabó Margit gyári munkásnő a múlt év áprilisában egy másik munkásosztályt mint kommunistát feljelentett a rendőrségen. A rendőrkézre adott munk-

Rudas László azután arról beszélt hogy a termelés fejlődésével megszűnik a szellemi és a testi munka közti különbség, megszűnik a város és a falu közötti különbség.

A munkásosztály nagy társadalmi hivatása, hogy megteremtse az egyenlő emberek társadalmát. A munkásosztály büszke lehet arra, hogy a történelem az ő számára tartotta fenn ezt a nagy hivatást.

Az előadást nagy tapsal köszöntö meg a közönség.

kásaszonyt elhurcolták. Szabó Margitot a Népbíróság most 15 évi fegyházra ítélte.

Kötél általi halálra ítélte a Népbíróság Csikváry Győzöt, aki kerettag volt abban a büntetőszázadban, amelyben a már kivégezett Rotyis és Szívós rendszeresen irtották ki a munkaszolgálatosokat. Csikváry is részese volt a gyilkosságoknak.

Rendőrkézre került egy negyvenszeres nyilas gyilkos

A budapesti V. kerületi kapitányság politikai osztálya elfogta Hahn József 17 éves nyilas löveggyilkost. Bevallotta, hogy kb. 500 zsidó kivégzésénél vett részt, ő maga 40—50-et lőtt agyon. A nyilas bandita rövidesen a Népbíróság előtt felel tetteiért.

NÉPBÍRÓSÁG ELÉ KERÜLNEK A NYILAS NYOMOZÓCSOPORT GAZTETTEI

A budapesti politikai rendőrség kezére került dr. Tóth Aladár ügyvéd, a hírhedt nyilas nyomozócsoport vezetője. Ez a csoport kommunistákat, lengyeleket és zsidókat rabolt ki és vallatott a legembertelenebb kínzásokkal. Ezután áldozatait a Dunaparton kivégeztette, de akadott olyan szerencsés is, aki már a vallató szobában elpusztult. Dr. Tóth Aladár és társai a Gestapóval szoros összeköttetést tartottak fenn, most a Népbíróság elé kerülnek és felelnek embertelen gonoszságukért.

Elfogták Zugló gyilkos nyilas vezérét

A budapesti XIV. ker. kapitányság politikai rendőrsége elfogta a zuglói nyilas-párt két teherhordó vezetőjét, Hollós Zoltán pártvezetőhelyettesét és ifj. Hollós Zoltán nyomozófőnököt. Beszerezték, hogy részben saját kezükkel, részben társaikkal többször zsidót végeztek ki és több parancsot adtak ki gyilkosságok elkövetésére. A két nyilasvezért vallomásuk után letartóztatták és rövidesen a Népbíróság előtt felelnek bűnükért.

ÚJABB 533 FŐVÁROSI ALKALMAZOTTAT FÜGGESZTETTEK FEL

A budapesti városházán folyó tisztogató munka eredményeképpen kiadták a felfüggesztett székesfővárosi alkalmazottak újabb listáját, melyek összesen 533 székesfővárosi alkalmazottat nevével tartalmazzák. Valamennyien szerepet játszottak a különböző fasizista mozgalmakban és ezzel hozzájárultak Budapest pusztulásához. A névsorban többek között szerepel a BESZKART vezérigazgatója, dr. Szebenyi József és igazgatóhelyettese, dr. Pruzsinszky Gábor, valamint négy BESZKART osztályfőnök. A felfüggesztettek között van alkalmazottai élén a Vízművek vezérigazgatója, Vedres Lipót és vezérigazgató-helyettese, Gosztonyi András. Felfüggesztették a Gázművek igazgatóját, Grotzer Józsefet és az Elektromos Művek helyettes igazgatóját, Felsőöry Jenőt is.

Lakásrendelet jelent meg Budapesten

Budapest polgármestere rendeletben szabályozza a székesfőváros lakásügyi kérdéseit. A rendelet szerint elsősorban az kap lakást, akit a fasizták hajléktalanná tettek. Az 1944. évi március 19-étől kiutalt lakások ügyét újból elbírálják; akinek lakását ettől a naptól fogva igénybevétele, kérheti lakásába való visszahelyezését.

Még két igazoló bizottságot állítanak fel Debrecenben

A debreceni járásbírószék illetékességébe tartozó helységek területén szolgálatban álló közalkalmazottak igazolását eddig két bizottság végezte. Hajdú vármegye és Debrecen sz. kir. város főispánja az igazolási eljárások meggyorsítása, valamint a már működő igazoló bizottságok munkájának megkönnyítése érdekében még további két igazoló bizottságot állít fel. Felhívta a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontba tömörült politikai pártok helybéli vezetőségeit, hogy az igazoló bizottságokba öt-öt tagjukat hozzák javaslatba.

A felállítandó két új igazoló bizottság előreláthatólag a jövő hét közepén megkezdik munkájukat.

Véradókat keres a Vöröskereszt

A sebesült honvédek talpraállítására érdekében ismét kéri szóval fordul a Magyar Vöröskereszt Debrecen társadalmához: adjon vért a sebesültek részére. Nemzeti és hazafiai kötelesség, segíteni a sebesült honvédeken és elősegíteni felépülésüket, egészségük helyreállítását.

Véradásra lehet jelentkezni a Magyar Vöröskereszt Hatvan-utca 6. szám alatti kórházában, minden nap délután 9—11 óráig. Aki kívánja, annak a Magyar Vöröskereszt díjazza az adott vért.

Okleveles gazdák, termelők és földmérők jelentkezzenek!

A földreformtörvény rövidesen tető alá kerül. A földeteket mielőbb fel kell mérni és ki kell osztani.

A magyar földművelésügyi minisztériumnak szakemberekre van szüksége, ezért felhívja azokat az okleveles gazdákat, mérnököket, földmérőket, akik a földreform végrehajtási munkájában részt akarnak venni, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a magyar földművelésügyi minisztériumban, Debrecenben.

Elsősorban olyan egyének jelentkezzenek, akik már korábban hasonló munkákat végeztek. A jelentkezők okmányukat hozzák magukkal.

Földművelésügyi miniszter.

A dolgozók postája

Visszatérők a tavaszi ködben

A tavaszi köd leple alatt lassan, óvatosan jönnek haza a városi üzemek elmenekült vezetői, igazgatói és munkásfaló üzemvezetői s madonna-képet mutatva, jelentkeznek, hogy szeretnék állásaikat elfoglalni. De csak szeretnék, mert a dolgozók nem fogják engedni, hogy állásaikat elfoglalják.

A Világítási Vállalat igazgatói és üzemvezetői a rájuk bízott városi vagyonnal nem törődtek, amikor a bőrüket mentették. Fontosabb volt önző érdekük, mint a rájuk bízott városi vagyont, a dolgozók sorsa, a haza becsülete.

A munkásembernek 60 éves koráig kell dolgozni, hogy hitvány nyugbérét elnyerje az OTI-től. Húszszor, harmincszor kell munkahelyét változtatni, de egyik helyről sem kap becsületes munkája után nyugdíjat. A visszatérő urak, esztendőig igazgatók keressenek más megélhetési lehetőséget és ha majd a 60 élet év elérték, akkor megkapják nyugdíjukat.

Bizunk a város polgármesterében és a város vezetőségében, akik demokratikus szellemben működnek, hogy olyan embereket nem fognak nyugdíjazni a város és a Világítási Vállalat terhére, akik erejükkel teljes egészével rendelkeznek és munkabíró emberek. Eleget élveztek a kirádságnélküli jövedelem előnyeit. Ezek az urak voltak azok, akik a dolgozóknak két- vagy háromfilteres fizetésjavítást sem adták meg, pedig rászoruló kilencgyermekes családapák gyermekei élelmezésére kellett volna ezek a filterek.

Ismeretes, hogy a Világítási Vállalatnál volt a legrosszabb fizetés. Azért, mert az igazgatót kellett eltartani a dolgozóknak és jutajuttatásukat működteti. A tiszta hárson 3 százalékat kapta a vezérigazgató, a szocialisták pedig a többi igazgatók gyűlésen. Ilyen haszon mellett még a 2-3 filteres javítást is megakadályozták. Pétek, hogy kevesebb lesz a haszon, ha a személyzeti kiadást növelik. Amikor a Világítási Vállalat és a város kasszája a tők szélére jutott, mi sem lehetünk bőkezűek.

Makranczy László gépész.

Ipartestületi közlemények

A kovács-szakosztály tagjait értesítem, hogy az orosz parancsnokság és a polgármester felhívására adandó adatok megadása végett folyó hó 19-én délután 3 órakor az ülésen saját érdekükben okvetlen jelenjenek meg Rendőrség, 96 III/96. Elnökség.

ISKOLA

Az egyesített flúgimnáziumban f. hó 19-én, hétfőn a régi beosztás szerint jönnek a tanulók az iskolába.

A Debreceni Tisza István Tudományegyetem gyermekklinikáján gyermekgondozónői tanfolyamra 4 középiskolával 18-30 éves korig jelentkezni lehet 8-12 óra között a klinika vezetőségénél. Félévi gyakorlat mellett a tanfolyam 2 éves, államvizsgálattal és oklevéllel. Tanfolyam idején természetbeni ellátás.

Rézagalicot
sürgősen.
Magas áron veszek Lorántffy utca 19.

„KÜHNE”
Mezőgazdasági Gépgyár
budapesti vezetőségének megbízásából, a debreceni fiók helyre állítási munkálatait megkezdem. A legközelebbi időben a gazdaságközönség rendelkezésére állok.
Orbán Richárd.

A magyar oktatást új alapokra kell fektetni

A Nevelők Szabad Szakszervezete kétnapos ankétot tartott a magyar közoktatásügy átszervezésére. Az ankétot résztvevett az egész debreceni nevelő gárda, de a környező vidékről is többen bejöttek a kétnapos vitára. A magyar nevelők őszintén belátják, hogy az ország rombadőlésében, ifjúságunk pusztulásában ők is felelősek. A történelmi változást és a társadalmi fejlődést szem előtt tartva demokratikus alapokra kívánják fektetni a magyar nevelést.

A szakszervezet vezetősége tervezet készített az iskolareformról, amelyet Kondor Imre egyetemi magántanár ismertetett. E szerint egy mindenkire kötelező népiiskolát állítanak fel, amely nyolc osztályból állana. Hat osztály elvégzése kötelező, ez általános műveltséget ad, a hetedik-nyolcadik osztályban ipari, vagy mezőgazdasági irányú lenne az oktatás. A középiskola két fajtáját állítanak fel, szellemi és szakirányú középiskolákat. A szellemi középiskola hat osztályban

lyában irodalmat, művészetet és nyelveket tanítanak. Négyosztályos ipari-, mezőgazdasági-, kereskedelmi-, zenei-, színész-, film-szakiskolák pedig a szaktudást adnák. Ezeken a középiskolákon épülne fel az egyetemi és főiskolai oktatás. A tanító- és tanárképzőt is az egyetem kötelezőbe soroznák, ezzel a tanító- és tanárképzés egységes megoldást nyerne. Orvosi, gyógyszerész, jogi és különböző művészeti fakultásokat állítanak fel. Mindezeket és a műgyegetemen, a gazdasági, bányászati, erdészeti, állatorvosi és testnevelési főiskolákon az oktatási idő négy év lenne.

Szabó Árpád egyetemi tanár elnökletével a különböző tanügyi kérdések kapcsán széleskörű vita zajlott le, de a nevelők lényegileg egyetértettek a vezetőség tervezetével. Megbízták a szakszervezet vezetőségét, hogy az ankét eredményét nyomtatásban, lehetőleg egy megindítandó folyóiratban tegye közzé.

SAKSZERVEZETI HIREK

Az összes szakmák vezetősége kedden, március 20-án délután 3 órakor a szakszervezetek székházában értekezletet tart. Pontos megjelenést kér a titkárság.

Hírlapterjesztő munkások! Folyó hó 19-én, hétfőn délután 3 órakor alakuló ülést tartunk a szakszervezetek székházában. Tárgy: A vezetőség megválasztása. Mindenki ott legyen! Az előkészítő bizottság.

Közlemények

Névmagyarosítás, Weisz József, a DTE volt országos futóhajónka családi nevét Fehérre változtatta meg.

Nyugdíjas tanárok, tanárözvegyek, középiskolai ny. altisztek, akik nyugdíjukat a főigazgatói hivatalban kapják, családi pótlékuk megállapítása végett a főigazgatói hivatalban hétfőn, kedden feltétlenül jelenjenek meg. Bejelentőlapjukat hozza magukkal. Főigazgatóság.

A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség belvárosi szervezete folyó hó 18-án vasárnap délután 2 órai kezdettel Bika-félemeleten lévő helyiségében műsoros táncdélutánt rendez. Búffé. Belépődíj 3.— P. Ruhatár.

A Fűszerkereskedők Egyesülete mint a Kereskedő Társulat fűszer-szakosztálya tagjait felhívjuk, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor a Társulat Piac-utca 8. szám alatti helyiségében fontos szakosztályi ülésen megjelenni szíveskedjenek.

Ószeres zsihárus-szakosztály vasárnap délután 3 órakor szakosztályi ülést tart. Felkérjük az összes ószeres iparral rendelkező kereskedőket, zsihárusokat, hogy jelenjenek meg a Társulat Piac-utca 8. sz. alatti helyiségében.

Kérem. Keresem fűzesabonyi vasútállomáson Debrecenbe utazó Hahn főjegyző úrra bízott csomagomat, fontos személyi okmányokkal. Felkérek mindenkit, akik nevezett címet ismerik, közöljék Brumer János ipartestületi könyvelővel, Kossuth-utca 28.

Terménykereskedők Alkalmi Egyesülete irodáját Rothermere-utcaról az Alföldi Takarékpénztár helyiségébe helyezte át. Napraforgót a Közraktárban átvessz.

Felhívások

Felhívom a rendőrségi nyugdíjasokat és özvegyeket, hogy az elmaradt 1944 november és december havi nyugdíj folyósítása végett bejelentő-lappal a Rendőrség Kossuth-u. 20. sz. I. em. 68. sz. szobában személyesen jelenjenek meg. Rendőrfőkapitány.

Felhívja a 6. élelmezőraktár parancsnoksága az oroszul irni-olvasni és beszélni tudó személyek figyelmét, hogy alkalmaztatásuk végett jelentkezzenek a raktárparancsnokságnál.

Értesítem az érdekelteket, hogy a kőr. Iparfelügyelőség a Városháza I. em. 18. sz. helyiségében működik. A gőzházánfűtő és gépkezelő vizgabizottság minden hó első szombatján reggel 8 órakor vizsgázatot a debreceni m. áll. Felsőipariskolánál, Széchenyi-utca 58. sz. a.

HALÁLOZÁS. Polgár Lovász János főbirtokos 67 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután 2 órakor lesz a díszravatalozóteremből. Gyászolják: Bánatos felesége, gyermekei, unokája, vejei, testvérei, sógorai, sógorónői és a kiterjedt rokonság. (Minden külön értesítés (gyászlap) helyett.) Lakás: Szoboszlói-út, Bellegelő 384. Gebauer temetkezési vállalat.

Tóth IV. Sándor ny. b. MÁV műhelyi vizsgálólakatos 61 éves korában 1944 november 15-én a Booskay-kerthen elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a díszravatalozóteremből ugyanaznap átszállított szeretett Sándor fia hamvai mellé. Gyászolják: Bánatos felesége, gyermeke, menyéje, a kiterjedt rokonság, jóbarátai és volt kartársai. Lakás: Mártutca 23. Gebauer temetkezési vállalat.

Id. polgár Buray András gazdálkodó 76 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délután 2 órakor lesz a 2. A. ravatalozóteremből. Gyászolják: Bánatos felesége, gyermekei, unokái, menyéje, vejei és a kiterjedt rokonság. Lakás: Klapka-utca 30. Gebauer temetkezési vállalat.

Pintér Máriát (Szepes-pusztai) kérem, keressen fel mielőbb a szerkesztőségben 9-10 óra között. Radó István.

Nemzetközi Árucserelörgalmi Kft.
újból működik: BUDAPEST, Andrásy-út 30., a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank Terézvárosi fiókja helyiségében.
Vétel, eladás, csere, kompromisszum, beföldi és külföldi viszonylatban.
Minden időben készséggel állunk ügyfelcink rendelkezésére.

SZÍNHÁZ

Elvált asszony

Nem vagyunk hívei az operettnek, de Fall Leó zenéjét nem is sorolhatjuk a megszokott operett-muzsika körébe. A színház részéről jó ötlet volt ennek a klasszikus operettnek a felújítása, mely zenei mondanivalójában már a vígoperához áll közel.

Jó a rendezés és helyükön vannak a szereplők is. Gencsi Sári végre neki való énekes szerepben láthattuk, — játéka kevés, hangja pedig már kiállja a legszigorúbb kritikát is. Sülly Many ötletessége, kedvessége valóban színt varázsol a színpadra, megérdemli a kirobbanó sikert. Nagy Béla megnyerő bonviván. Szabó Samu képviseli a darabban a humort: a közönség teljes meglepődésére. Kiseb szerepekben Décsi Jenő és Perényi Kálmán jól egészítik ki az együttest. Nagyon szép Váradi Anita és Kuti Tamás énekes jelenete, — játéka azonban még csiszolásra szorul.

A szép díszletek Lisztayné hozzáértő és művészi munkáját dicsérik. H. F.

Az Egyetemi Kör hírel. Technikai akadályok miatt a Kör mára hirdett tisztújító közgyűlése elmarad. Végleges időpontja: Szombaton, 24-én d. u. 3 óra a MADISZ Bikabéli helyiségében.

Orvosok szabadszervezetének szervező bizottsága előkészítő munkálatait befejezte. Vasárnap, február 18-án d. e. 12 órára a törvényeszköz orvostani intézet II. em. tantermébe orvogyűlést hív össze a szervező bizottság az alapszabály megvitatására.

Az összes közalkalmazottak, városi, pénzügyi, állami, OTI-tisztviselők vasárnap, március 18-án d. e. pontosan 9 órai kezdettel nagy szakmai gyűlést tartanak a Petőfi-mozgó (Vígsház) helyiségében. Pontos megjelenést kér az elnökség.

Dr. Mezei Károly bőrgyógyász, nemibetegségek és kozmetika szakorvosa rendelőórát megváltoztatva, délelőtt 11-12-ig és délután 2-5-ig rendel Kossuth-utca 42. Bejárat kapu alatt.

WELSH-SYSTEM szerint tanít angolul kezdőket és haladókat dr. Erdélyi Ferenc, Piac-utca 22. II. 3. Érdeklődni lehet naponta 10-12-ig.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉNY

Hajdúböszörmény m. város polgármestere a városi műjégyár és hűtőház bérbeadására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Ajánlati űrlap a városi mérnöki hivatalban 5.— pengőnek a v. pénztárba való befizetése után kapható, illetve megtekinthető.

Az ajánlatokat 1945. évi március hó 30-án 10 óráig kell benyújtani.

Polgármester a.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉNY

Hajdúböszörmény m. város polgármestere a városi strandfürdő bérbeadására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Ajánlati űrlap a v. mérnöki hivatalban megtekinthető, illetve 5 pengőnek a v. pénztárba való befizetése után megszereshető.

Az ajánlatokat 1945. március 30-án 10 óráig kell benyújtani.

Polgármester b.

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. TARISKA ISTVÁN

Szerkesztő: RADÓ ISTVÁN.

Nyomatott a „Szabadság” nyomda- és kiadványvállalat körforgógépén Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám.

Felelős nyomdaigazgató: Ménes János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Ferenc József-út 28. II. emelet

Telefonszám: 84.

Előfizetési árak: Egy hóra 12.50 P

Negyedévre 37.50 P

APRÓHIRDETÉSEK

ALLÁS

Férfi fodrászsegédet azonnal felvesszék. E. László Rákossy Jenő-u. 7. 498

Kerekgyártósegédet felvesszék. István-ut 60. 390

Fényképész tanulóleány felvétetik S. Pál, Piac-u. 32. sz. 395

Munkásleányokat felvesszék Oboczki, Baranyai-u. 12. l. 2. 255

Középiskolát végzett ur leány hivatali állást keres. 385

Konvenciósi kocsis nagyobb fiával felvesszék. Gáll-dűlő 23. 263

Férfiszabósegédet felvesszék O. Jozsi, Baranyai-u. 12. l. 2. 254

Technikai gépjárművel műszaki i. azonos elhelyezkedne. Mindenféle műszaki rajzok készítését vállalom. Cím a kiadóban. 451

Önállóan dolgozó segédleányokat felvesszék Tassy Kató, Kossuth u. 11. 449

Takarítók, takarítónők és ápolónők felvétetnek Idegklinikán. Jelentkezni célszerű. 448

Konvenciósi kondászt keresek aprill 1-ig. Kossuth 69. 439

Jazz-ombitát, pistont, vagy C-trombitát keresek. Ajánlatokat a kiadóba - „Trombita” jellegre. 438

Borbélysegéd azonnal felvétetik Sebeszeti klinikán. Jelentkezni célszerű. 431

Férfiszabó önálló nagy munkásokat, beüti műhelyünkbe és bedolgozókat felvesszünk. Grünfeld utca 38. 430

Megbízható főzni tudó mindent azonnalra vagy eszére felvesszék. Berzseki műterem, Piac utca 38. 429

Jömegjelenésű urtany gyermek mellé elhelyezkedne. Cím a kiadóban. 425

Két mindenes leányt ó fizetéssel felvesszék azonnalra. Esterem, Bados-u. 1. sz. 487

Egy pékségédet felvesszék Bujdosó u. 10. 410

Jómunkás cipészsegéd felvétetik Hatvan-u. 17. 488

Irógépmásolást és sokszorosítást vállalom Tóthné, Arany János-u. 31. 410

Budapesti zeneakadémián végzett volt Kodály-növendék zongoralelkéket vállal. Megkezesések a „Néplap” kiadóhivatalába. 410

Szerelősegédet vízvezeték és gáz munkára felvesszék Nagy, Szent Anna-u. 8. 875

Szerelőtanulót fizetéssel gáz-, víz- és központi fűtési szakmára felvesszék Nagy, szerlő. Szt. Anna-utca 8. 374

Kifutó vagy tanulóleány felvesszék Kozmika. Érdeklődni Szent Anna 36. Szt. Anna. 306

Házmeztartó keresek, Apafi-u. 22. sz. 388

Konvenciósi bérest nagy családdal keresek. Kigyó-u. 39. sz. 389

Majorost keresek. Kút-utca 23. sz. 310

Asztalossegédet állandó munkára felvesszék Ary műasztalos, Kassa-út 22. 233

Borbélysegédet felvesszék, koszt, lakás, magas fizetés. Horváth Károly, Hajdusámson. 351

Asztalosmunkásokat felvesszék Ary műasztalos - Kassa-út 22. 834

LAKÁS

Szoba konyhahasználatú debreceni tisztviselőpárnak kiadó. Poroszlav-út 22. 363

Egy szoba, konyha, spájzos la ásomat elcserepléniem hasonlóval. A a-tája ut 4. 289

Dr. Fazakas Sándor egyetemi magántanár szemész orvos (Péterfia 52.) nagyobb lakást keres, melyben rendelője és szemészeti gyógyintézete részére is elhelyezést nyerhet. 448

KERESLET

Keresem Debreceni Minajt, aki szeptemberben Szonokra bevonult a VI/1. ög utász számozoz. Onnan Tisavárkonyra, majd Jászkarajenre ment. Aki tud róla, értesítse fel séget, Debrecen, Köleséri c. m. e. 27. 405

Keresem fiamat, Szilágyi László timárt, ki szeptember 27-én Teglásra vonult be, onnan Zibor mentek. Aki tud róla, értesítse aggodó edes nyját, özv. Szilágyi Lajosné, Timár-utca 42. szám. 247

Keresem férjemet, Csizsi Lajos, aki a 109 es kórházv. nától, Tescóól szeptember 5-én eltűnt. Aki tud róla, legyen szives értesítsen. Csizsi Lajosné, Gati Tóta-utca 24 sz. Hajduszobozó. 426

Testvérünket keressük, Széplonkát, Eteleka és Eszter. Aki tud róla, legyen szives értesítsen. Ha ész, adj életjelt magadról. Gati Tóta-utca 24. sz., hajduszobozó. 428

Keresem nővéremet, Leleki Lászlóné, aki lakott a 50. szám alatt. Aki tud róla, értesítsen, Nagy Lajosné, Debrecen, Monostorpályi-út 28. szám. 410

Révi Gabriellától elmenete oia értesítést nem kaptunk. Eltűnt Budapestre, Barcay-u. 11. Gerebenné. 367

Keresem fiamat, Halász Lajos, aki Buda pesten IX. ker., Forinyák u. 2. sz. Fegyverszortárnál szolgált, aki tud róla, legyen szives értesíteni edes pja. Cím Halász Lajos, Debrecen, Kinzsi u. 70. sz. 498

ifj. Szegedi Sándor tizedest, debreceni gépkocsizó laktanyából oktatásban távoztot, keresi szülei, menyasszonya, Debrecen, Falgönc-utca 16. 485

Tuzson István nagykanizsai, előbb ungvári 24. gyalogezredbeli t. hadnagyt keresi felesége aki nővérénél maradt, nem ment Miskolcra Aki tud róla, küldjön értesítést, Miskolcra, Gyöngyvirág virágüzlet címre. 447

Rick Vilmos nagykanizsai, előbb ungvári 24. gyalogezredbeli t. hadnagyt keresi bátyja, ak helyén maradt. Aki tud róla, küldjön értesítést Debrecenbe, Benedikt József, fűszárgálc-utca 52. szám alá. 446

Lu ztig Ignácot Pakról keresi felesége és Vera. Ha a szobozó n vannak Mulánál. 236

Tegylásról indult 11/1. zlj. eh. számvevő örv. Szakály Jánostól elletje t. var felesége. Balogh Irén Debrecen, Széchenyi u. 96. Kéri férje b. j. t. a. n. i. aki tud róla, mielőbb értesítsen. Nyom a vezetőt juttalmaz. 152

ifj. Fülöp János szül. 1915. 41. nadjegészítő zlj. eránátvevő szakasz, utóbbi társi szám P. 440. Aki tud róla, értesítsen, minden költséget megtérítünk. Keresik aggodó szülek. Debrecen, Pacsirta-utca 16. szám. 467

Nyilas Józsefnét keresi Derecsigén lakó szüleit jól vannak. Csókolnak, jöjjetek minél hamarabb haza Aki tud róla, értesítsen. Estergom megye, Tokod 81. ajtó. 420

Filip Béla áll. tanítónak Nygkaposon tanított, Béánk mi jól vagyunk mind annyian, ha csak lehet gyere haza, vagy tudas, aggodva várunk. Jancsi, Gizus és a gyermekek. 403

Nagy Gábor gépkocsizó honvéd, született Sárándon 1921 dec. 22. Edesanyja Végh Pirokka, tábori száma K. 798. Kérem, aki tud róla, értesítse aggodó öcsét Nagy Gyulát, Debrecen, Vargau-utca 6. 383

EGYÉB

Fonorkka állandóan kapható Had s József faeszterpályos mesternél, Hajdubős ö meny. 366

Érmet, régi, ézrt legmagasabb áron vesz éremgyűjő. Nyil-u. 1. Ez egyben díjtalan szakzszerű tanácsadás. 287

Öndodon 10 hold felesbe kiadó. V. r. a. 40. 444

Isállót, zart udvarban keresek a város belterületén 2-4 lóra, ahol egy szoba, konyha lakás vagy legalább egy szoba, megfelel pince is, az udvarból a szemetet állandóan elszállítom. Minden negyedévben előre fizetek. Kossuth-utca 42. szám. 485

45 hold föld felesbe kiadó Öndöd, Gál-dűlő 23. 264

Szőlő, egy hold, jó állapotban részben megmunkálásra, továbbá három hold szántóföld felesbe kiadó. Galamb-utca 4. Vásárpén-tárral szemben. 246

Szemeskávét, vaját, zsírt, mézet, mákot, diót, cukrot, t. j. j. veszek. Simonffy u. 29. R. l. m. n. 533

Szekekráké Bösözörményből keresen a l. butor ügyben. Debrecen, Bercsenyi 139. 450

Uj és jó karban lévő ruhaneműt veszek. Takács Gizella, Piac-utca 40. 415

Arpa- és búkkönyvszalma törökjevel vegyesen eladó. K. bes 7., vagy Csemet-utca 17. szám. 414

Veszek bármilyen szabafestő szerszámot, edényeket, anyagot. Oroszlán, Veres-utca 4. 354

Fgy szekér eladó. Bátor-utca 18. Samsoni utra nyitk. 270

Butorszövetet veszek vagy élmiszert cserélek. Nyil uca 63. 453

80 literes rézüst van eladó. Tormai István-utca 8. szám. 401

Kölcse önyv. megnyit a Magyar Demokrata-tus Ifjúság Szöv. t. g. könyvkereskedésében. Püspöki-palota. 457

Szalonzót készítetek ott-honban, P. st. varrónó, u. p. 30 P. Modelrajzaim vannak jellegre főkiadóba. 436

A fedett uszodában 13-án otfelejtetem egy fekete pénztárcát, kérem a becsületes megta. a ot, hogy juttalom ellenében a részemre fonos iratokat és fényképeket eljuttatni sziveskedjék. Hajduné. 456

Ny r. gyapjút és mindenemű fonulat bármely nenyiségben veszek. Ajánlatokat a kiadóba „Gyapju” jellegre. 433

Mosást, vasalást vállalom lakásomon. Nyil-utca 4. 432

Prima kis új szekér és kézi kocsit eladó. István-ut 60. sz. Kerekgyártó. 391

Főt. l. Apaljánál 7 és fél, Veares dűlőn 3 hold földet kiadó. Lovat veszek. Meszena-utca 13. 427

Eladó egy a. y. egy éjjeli szekrény és egy asztal. Bethlen utca 57., keresztépület jobbra. 427

Öndodon 10 holdet bérszántásra kiadok. Varga-u. 40 sz. 445

Veszek és eladok

szoba-, konyhabútor, rekamié, totelt székeket szőnyegeket, férfi- és női öndakabátokat tért és női ruhaneműt. 10- és varrógépet, gramofonlemezeket.

MEZEI GYULA
Vörösmarthy-utca 12. sz.

Magas árat fizetek

Vaszonért, szövetért Ugyanott megbízható karort, anyagot veszek

Piac-u. 59, üzlet.

Cipész szerszámot és kelleket veszek. Orosz cipész Piac-utca 41. 404

Szalonzót, zsírt cipő vagy csizmát készítek. Ajtó-utca 20. 402

Tölbéle új ruhanemű eladó. Kossuth utca 11. hátul a keresztépületben. 452

Élelem r. 27-31- s b. r. talpu gyermek cipő készrelek. Bujdosó u. 34. 508

Fehér mély Stennel gyermek kocsit eladó Péterfia 31. Tóthné. 434

Eladó egy törzskönyvezett tizenkijenc hónapos bika, fedezettésre alkalmas. Értekezni lehet Bírő Péter-utca 2. szám alatt Hajdubösözörmény. 412

Bátorszövetet, velourt, matracrádít, afrikot és egy nagy Singer gépet vennék. Debrecenszky kárpitos, Halköz 8. sz. 418

Amerikai bundás bőrkabát eladó. Fogászati klinika. Fábán. 423

Tollat, nyersbőrt és gyapjút legmagasabb napiárban veszek, hívásra házhoz megyek. Bihari. Hatvan-utca 39. 380

Nyersgumitól, hideg gumiragasztónak való anyagért élelmet, cukrot szerzek vagy márkás karort adok. Egy fázisu 110-es vagy 220-as villanymotort veszek egy lőerőig. Levél cím: Kenyeres Sándor, Püspökladány 381

Kerekpárgumit és részaitadok b. j. r. t. vagy zsírt. Érdeklődni Mikopéres 319. 382

Lebombázott házán az asztalosmunkát elkészítem hízott sertésért. Horváth asztalos, Széchenyi-u. 6. 383

Eladó egy fél háló, magános szekrények, ágyak, asztal, nagy tükrökredenc. Teleki-u. 6. 384

Aranyat, briliánsot, ezüstöt magas áron vesz Blattner, Csapó 83. 409

Kiadó felesbe vagy bérbe 34 hold fekete föld a városból. 4 k. re. Kéttmalom-u. 11. 397

Egerből podgyászomat alkalmi teherkocsival hazahoztatnám. Címem kiadóban. 408

Kisszepesen kiadó bérbe vagy részben műveléscs 109 hold föld, melyben cca 60 hold szántó, a többi rét és legelő. Értekezni Péterfia-u. 21. alatt a délutáni órákban. Molnár-nál. 400

Super kontra 6x6-os fényképezőgépet, papírokat, lencsét vásárol. Tanulót felvesszék Tőkés és Horváth-foto. Simonffy-utca 1. 866

Eladó 5-6 kiló méhviaszk. Endre-u. 18. sz. Gerébi-telep. 353

Mozaiklapok, Aholit-lemezsek, fűrészporgácsal kapható a Debreceni Működgyárnál. Fűrdő-utca 2. 865

Használjunk békebeli pamutból foszlány st. polót, műrostmentes, kiadós, amíg van. Favorit. Csapó 24. 865

Mindenféle fotócsikket, gépet vásárol Berzseki fotó 393

Táblaüveget magas árt vásárol Tőkés és Horváth foto, Simonffy-utca 1. 312

Vargakertben, K. Tóth-utcán vagy közelében házat, vagy házhelyet keresek megvételre. Szegedi Mihály, Hatvan-u. 48. 209

Öszeres üzletemet át-helyeztem Vörösmarthy-u. 12. sz. alá (volt Király-utca, most Rákosi Jenő-utca) nyitok. Méző Gyula. 330

Eladok és veszek használt férfi és női ruhát, szövetet és vásznat, minden mennyiségben. Jurász, Hatvan-u. 29. 503

Szappanokhoz zsira-déket szappanra becserelek. Nagy szappanos. Berek-u. 3. 776

Sertést, szarvasmarhát a legmagasabb napi áron vásárolok. Vadász László, Miklós-utca 43. 31

Egy villanygramafont megvételre keresek. Kigyó utca 37. 421

Márkás pianinót, modern íróasztalt, 2 fotel megvételre keresek. Bethlen-u. 3., keresztépület. 417

Üzlet a hegyre

Piac-utca 22. szám alatt megnyitottam

Takács Sindorné

óra, ékszer, ó. omkrista, ykereskedő Magas ár t. fizetek ékszer, óra, arany es ezüstneműt.

Uj férfi- és nőruhaneműt a legmagasabb napiárban veszek

FRIEDMAN
CSOKONAI-UTCA 3

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT KELETNAGYARORSZÁGI KERÜLETÉNEK NAPILAPJA

„A földreformrendelet új lapot nyit a nemzet történetében“

A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformot

Elkobozzák a hazatérők, nyilasok és háborus bűnösök birtokait — Megváltás ellenében Igénybe kell venni a 100 holdon felüli birtokokat — Az 1000 holdon felüli birtokokat teljes egészében igénybevezetik — A parasztbirtok 200 holdig, a ha tulajdonosa résztvevő a nemzeti ellenállásban, 300 holdig mentesül az igénybevétel alól — A szőlőbirtok és gyümölcsös 20 holdat meghaladó része megváltásra kerül — Igényjogosult a gazdasági családokon és mezőgazdasági munkásokon kívül a nagycsaládú kisbirtokos női fiúgyermek is — Előnyben részesülnek a fasizmus elleni harc résztvevői

A végrehajtást az Országos Földbirtokrendező Tanács, a Megyei Földbirtokrendező Tanácsok és Községi Földügyintéző Bizottságok végzik

A magyar szegényparasztság földért folytatott évszázados harcát történelmi fordulóponthoz érkezett el: két nappal ezelőtt a néprövi szociáldemokrácia kormányja a magyar parasztság sorsát meghatározó minisztertanácson egyhangú többséggel elfogadta a földreformrendeletet. Március 13-án a földkérdés azonnali és következt megvalósításának harca következtével viaszhangolt az ország. A magyar nép történelmi, a munkásság, parasztság, értelmiség és az új magyar hadsereg feltek feltek, hogy 1918 legjelentősebb következtését s a magyar nép leggyorsabb mai problémáját, a földkérdést megoldják. A magyar nép március 13-iki feladatára óta két nappal el s a rendkívüli minisztertanács elfogadta s a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

A földreformrendelet megváltása a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében. A földreformrendelet megváltása a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

nép nyilvános azt a határozott szándékát, hogy már az ideiglenes Nemzeti Tanács idejében megvalósítsa a földreformot. A földreformrendelet megváltása a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

Most, a rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

Tisztelt Minisztertanács! Rendkívüli minisztertanácsra gyűltünk össze a napirend tárgyjának sürgetése, még inkább fontosá vált. A földbirtokreformra vonatkozó javaslatról van szó. Amint az ideiglenes nemzeti kormány 1944 december 22-ike óta feltételekkel, mint nemzeti elhatározások, a minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

és határozottnak kell lennie, mint a földreformrendelet megváltása a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

A most elfogadott földreformrendelet a magyar nép demokráciájának a földkérdés leggyorsabb megoldását jelenti.

A most elfogadott földreformrendelet a magyar nép demokráciájának a földkérdés leggyorsabb megoldását jelenti. A földreformrendelet megváltása a fiatal magyar demokrácia legnagyobb sikere. A rendkívüli minisztertanács elfogadta a földreformrendeletet, mely valóban új lapot nyit a nemzet történetében.

szé gőncölhassa él a reakció, a földkérdés az ipari dolgozók pártjával szoros harc szövetségében továbbra is harcolták ki a földért. A magyar nép parasztságot, gazdasági családokat, nagycsaládú kisbirtokos női fiúgyermek is — Előnyben részesülnek a fasizmus elleni harc résztvevői

A miniszterelnök beszéde

zei most élvez, azért lesz nemcsak a földkérdés, hanem a földkérdés, mert a magyar parasztság az új honfoglalásban és az új honfoglalásban.

...és a földkérdés az ipari dolgozók pártjával szoros harc szövetségében továbbra is harcolták ki a földért.

1518. Okleveles gazdák, termelők és földmérők jelentkezzenek. [Felhívás] = márc. 18. 6.p.
1519. Még egyszer a Földigénylő Bizottságokról. [Vezércikk] = márc. 20. 1.p.
1520. Földreform és tavaszi vetés. [Vezércikk] = márc. 21. 1.p.
1521. A földbirtok elkobzása. [Vezércikk] = márc. 24. 1.p.
1522. A Földigénylő Bizottság kezében a föld! = márc. 25. 5.p.
A MKP felhívása a bizottsági tagok választóihoz.
1523. A Nemzeti Bizottság megválasztotta a Megyei Földbirtokrendező Tanács tagjait. = márc. 27. 2.p.
1524. Rákosi Mátyás a földigénylő bizottságokról. = márc. 27. 3.p.
Idézet a Szegeden márc. 15-én mondott beszédéből.
1525. RADÓ István: Megindult a honfoglalás... = márc. 27. 3.p.
Nádudvaron megkezdődött a földosztás.
1526. Három nap mulva nem lesz nagybirtok Tégláson. = márc. 27. 3.p.
1527. Versenyt dolgoznak Szolnok megyében a földigénylő bizottságok. = márc. 27. 3.p.
1528. [HARSÁNYI Zoltán] H. Z.: Osztják a földet Nyírségben. = márc. 27. 3.p.
1529. Kisujszállás földmunkásai táviratban üdvözölték a földművelésügyi minisztert. = márc. 27. 3.p.
1530. [RADÓ István] R. I.: Közös erővel végrehajtani a földreformot! [Vezércikk] = márc. 28. 1.p.
1531. Egész Hajdu megyében gyors ütemben halad a földosztás munkája. = márc. 28. 2.p.
1532. A Községi Földigénylő Bizottságok feladatai. = márc. 28. 3.p.
1533. A földigénylők hatalma. [Vezércikk] = márc. 29. 1.p.
1534. A tardi helyzet megváltozott. Borsodban osztják a Koburg hercegek hitbizományát. = márc. 29. 3.p.
1535. Megalakult a Debreceni Földigénylő Bizottság. [Hír] = márc. 29. 4.p.
1536. [RADÓ István] R. I.: Április közepére befejeződik a földosztás Hajdu megyében. = márc. 30. 2.p.
1537. HARSÁNYI Zoltán: Megtörtént a földosztás Tiszanagyfaluban. = márc. 30. 2.p.
1538. A Vármegyei Földbirtokrendező Tanács felhívása. = márc. 30. 2.p.
1539. RÁKOSI Mátyás: Meg kell gyorsítani a földreform ütemét! = ápr. 1. 3.p.
1540. [GÁL György] g. gy.: Osztják már a magyar földet. Ahonnan a földreform elindult... = ápr. 1. 3.p.
Riport a földművelésügyi minisztériumból.
1541. VERES Péter, ifj.: Új honfoglalás indult el Pusztaszerről... A földművelésügyi miniszter jelenlétében osztották fel Pallavicini őrgróf birtokát. = ápr. 1. 4.p.

1542. [RADÓ István] R. I.: Májusban csupa zöld és fekete lesz a balmazújvárosi határ. = ápr. 1. 4. p.
Riport a földosztásról.
1543. Így osztják Büdzentimihályon a földet. = ápr. 1. 4. p.
1544. Jelentések a földosztás frontjáról. = ápr. 4. 2. p.
1545. A földreformmal a Függetlenségi Front megerősödött... - mondotta Révai József a mezőturi és karcagi nagygyűléseken. = ápr. 4. 3. p.
1546. F. F.: Parasztoké a geszti Tisza birtok. = ápr. 6. 2. p.
1547. Ünneplés keretek között osztotta ki az első birtoklevelet a nyiregyházi Földigénylő Bizottság. = ápr. 6. 2. p.
1548. Kinevezték az Országos Földbirtokrendező Tanács tagjait. = ápr. 6. 3. p.
1549. Debreceni földosztás. = ápr. 6. 3. p.
1550. Megindult a földosztás Zemplén megyében. = ápr. 6. 3. p.
1551. Felosztották gróf Károlyi Consuela bályoki birtokát. = ápr. 6. 4. p.
1552. (héja): Közmunkára a suttyókat! = dec. 5. 3. p.
1553. A közmunkabehívónak mindenki tegeyen eleget. [Felhívás] = dec. 10. 5. p.
1554. Az államvasutak üzletvezetősége felvesz 100 munkást és 15 ácsot számmal. [Hirdetmény] = dec. 15. 4. p.
1555. Mindenkire kötelező és pénzzel meg nem váltható munkaszolgálatot követel a szervezett munkásság. = dec. 19. 2. p.
1556. A városi adóhivatal felhívása a közmunkakötelezettség megváltásának befizetésére. = dec. 19. 7. p.
1557. A MÁV 70 munkást pályafenntartási munkára felvesz. [Hirdetmény] = dec. 28. 8. p.
1558. Közmunkabehívásokat jan. 1-től a Munkaközvetítő Hivatal végzi. [Hirdetmény] = dec. 30. 7. p.
1559. A főkapitányság felhívása a közmunkára való behívás ügyében. = dec. 31. 8. p.
1560. Rendelet a közmunkára kötelezésről = jan. 4. 6. p.
1561. Teremtse nek jó rendet a közmunka szolgálat terén! Levél a szerkesztőhöz. = jan. 6. 3. p.
1562. A közmunkakötelezettség új rendje. = febr. 4. 3. p.
1563. Az orosz katonai parancsnokság férfi és női munkaerőket keres. [Hirdetmény] = febr. 4. 4. p.

11 SZOCIÁLPOLITIKA

11.1 K ö z m u n k a ü g y

1564. Rendelet az általános munkakötelezettségről. = febr. 7. 4.p.

1565. Felhívás a közmunkaváltság befizetésére. = febr. 18. 7.p.

11.2 Szociális ügyek

1566. A MÁV órabéres iparosainak kérelme az üzletigazgatóságához. Nyílt levél. = dec. 29. 7.p.

1567. Felhívás az állami, vármegyei tisztviselőkhöz, államsegélyben részesülő tanszemélyezethez, nyugdíjasokhoz, hogy illetményeik kifizetése érdekében jelentkezzenek hivatalfőnökeiknél. = dec. 30. 7.p.

1568. Állami szolgálatban volt nyugdíjasok és özvegyek nyugdíjuk felvétele végett jelenjenek meg a Városházán. = jan. 11. 4.p.

1569. Rendőrségi nyugdíjasok és özvegyek nyugdíjukat felvehetik a Rendőrkapitányságon. = jan. 11. 4.p.

1570. Felhívás a tanügy dolgozóhoz, és azok özvegyeihez, illetményüket, nyugdíjukat felvehetik a Főigazgatóságon. = jan. 12. 4.p.

1571. Hirdetmény a közalkalmazotti illetmények kifizetési rendjéről. = jan. 31. 4.p.

1572. Hirdetmény a közalkalmazotti illetmények és ellátási díjak kifizetéséről. = febr. 28. 3.p.

1573. Rendelet jelent meg a budapesti munkások bérrendezéséről. = márc. 15. 4.p.

Idézet a Magyar Közlöny 8. számából.

1574. 800 pengős minimális fizetést követel a közalkalmazottak szakszervezete. = márc. 20. 4.p.

1575. Vármegyei és községi nyugdíjasok március végéig jelentkezzenek járandóságuk felvétele végett. [Felhívás] = márc. 29. 4.p.

1576. MÁV nyugdíjasok figyelmébe. Az elmaradt 1944. nov.-dec. havi nyugellátásuk kifizetése ápr. 4. én lesz. = ápr. 1. 7.p.

11.3 Egészségügy

1577. Új kórház a Hatvan-utcán. [Hír] = nov. 18. 2.p.

1578. Felhívás az orvosokhoz. = dec. 6. 3.p.
Dr. Hollóssy Andor tiszti főorvos fontos közegészségügyi kérdések megbeszélésére hívja a város orvosait.

1579. Járdák és udvarok tisztántartása. [Felhívás] = dec. 8. 4.p.

1580. Megnyílik a fedettuszoda [dec. 10-én]. = dec. 10. 5.p.

1581. Orvoskamara vagy új szervezet? = dec. 13. 2.p.
Nyilatkozat.

1582. Megnyílik a városi thermál-fürdő [dec. 18.] = dec. 17. 7.p.

1583. HOLLÓSSY Andor: Népegészségügyi minisztériumot! = dec. 22. 3.p.

1584. Felhívás a fürdőző közönséghez. =
dec. 24. 11.p.
A nagyzerdei fürdő új fürdési ren-
deje.
1585. A társadalombiztosítási szervek tel-
jes önkormányzatát akarja megterem-
teni a népjóléti miniszter. "Fontos
feladat a közegészségügyi állapotok
javítása és a lakásügy rendezése" -
mondotta Molnár Erik miniszter. =
dec. 29. 3.p.
1586. A legnehezebb napokban is dolgozott
az OTI. Mindenki fizesse be OTI-
tartozását. = dec. 29. 6.p.
1587. A köztisztaság helyreállításáról. [Hir]
= jan. 10. 5.p.
1588. A Dóczi-leánynevelő intézetben lévő
orosz kórházban nagy munkálatokat
folytatnak. = jan. 10. 5.p.
1589. A mentőszolgálat újra rendelkezésre
áll. [Hir] = jan. 10. 5.p.
1590. B.P.: Takarékoskodjunk a gyógyszer-
ekkel! = jan. 13. 4.p.
Már hét gyógyszerár árusít, de
kevés a gyógyszer.
1591. A rendőrfőkapitány rendelete a jár-
dák takarításáról. = jan. 17. 4.p.
1592. Ujra működik az OTI. [Hir] = febr.
16. 4.p.
1593. A HÉV megoldja a személtakarítás
problémáját. = febr. 18. 6.p.
A HÉV üzletigazgatóságának javas-
lata.
1594. TARISKA István: Az orvos dilemmá-
ja. = febr. 25. 6.p.
Meg kell teremteni az orvosok ér-
dekképviselői szervét és a közegész-
ségügy demokratikus átszervezését.
1595. A Tisztiorvosi hivatal felhívása az
orvosokhoz. = márc. 4. 7.p.
1596. Szeretetszomagokat küldött a Vörös
Hadsereg sebesültjeinek Hajduszovát
és Földes. [Hir] = márc. 6. 3.p.
1597. Ujra működik az OTBA. = márc. 7.
4.p.
Országos Tisztviselői Betegségély-
ző Alap.
1598. A debreceni honvédkórház betegei-
nek kérése. = márc. 9. 4.p.
Támogatást kérnek a lakosságtól.
1599. Gondoskodjanak a háztulajdonosok a
személtakarításról! = márc. 10.
4.p.
1600. A város fertőző kórházat állít fel a
Horthy-leánykollégiumban. = márc.
11. 4.p.
1601. Ismét az Augusztia szanatóriumban
működik a Tüdőgondozó. [Hir] =
márc. 11. 6.p.
1602. Véralókat keres a Vöröskereszt.
[Felhívás] = márc. 18. 6.p.
1603. Az orvos és gyógyszerellátás kérdé-
seiről nyilatkozott Molnár Erik nép-
jóléti miniszter. = márc. 20. 3.p.
1604. Az OTI demokratikus átszervezését
követelik a szakszervezetek. = márc.
22. 2.p.
1605. Adjunk vért a Vörös Hadsereg sebe-
sültjeinek! [Felhívás] = márc. 25.
5.p.
1606. Magyarok! Segítsetek a Vörös Had-
sereg sebesültjeinek! [Felhívás] =
márc. 29. 3.p.

11.4 Lakásügy

1607. Csak ideiglenes lakásokat utal ki a lakáshivatal. = dec. 5. 2.p.
Dr. Nagy Gyula tanácsnok nyilatkozata a gazdátlanul maradt lakások kiutalásáról.
1608. BALOGH Elemér: Nyílt levél a lakáshivatal vezetőjéhez! Dr. Nagy Gyula tanácsnok Urnak! = dec. 6. 4.p.
1609. Az elhagyott házak lakásainak bérét az adóhivatalba kell befizetni. [Hirdetmény] = dec. 13. 4.p.
1610. Szükség van-e a lakáshivatal további működésére? = dec. 16. 4.p.
Minden lakásigénylő a Lakáshivatal közbeiktatása nélkül is hozzájuthatna a számára leginkább megfelelő lakáshoz.
1611. (Óbor): Levél a szerkesztőhöz a lakhatatlanná vált épületek ügyében. = dec. 16. 4.p.
1612. [MÉNES János?] Tipografus: Levél a szerkesztőhöz. = dec. 29. 7.p.
A romos házak társadalmi, állami rendbehozatalát sürgeti, hogy legyen elegendő lakás.
1613. Hajdu megyében a bombázás következtében a lakások 1-2 százaléka lett lakhatatlan. = márc. 17. 2.p.
1614. Lakásrendelet jelent meg Budapesten. [Hír] = márc. 18. 6.p.

12 KÖZMŰVELŐDÉS

- 12.1 Közoktatás
- 12.1 Közoktatás általában
1615. JUHÁSZ Géza: Magyar nevelést. = dec. 3. 2.p.
1616. -: : Demokratikus nevelést! Észrevételek Juhász Géza "Magyar nevelést" c. cikkéhez. = dec. 5. 2.p.
1617. RÉVÉSZ Imre: Új szellem a magyar közoktatásban! = dec. 6. 3.p.
1618. (Homo): Demokratikus vagy magyar? = dec. 7. 2.p.
Hozzászólás Juhász Géza és -: cikkéhez.
1619. ERŐSS János István: Szellemi szabadságharcot! = dec. 10. 3.p.
Reflexió Révész Imre írására.
1620. DOCTORUS: Mit tanítsunk, mit ne tanítsunk? = dec. 14. 3.p.
1621. (ŐZ Pál): "Mit tanítsunk, mit ne tanítsunk?" Hozzászólás "Doctorus" cikkéhez. = dec. 16. 3.p.
1622. ANTAL Gábor: Analfabéták. = dec. 30. 7.p.
1623. Egységes köznevelést! = jan. 14. 4.p.
Beszélgetés Simon Lászlóval, az összevont fiugimnázium igazgatójával.

1624. [HALPERN-] HARDI Róbert: Beszélgetés gróf Teleki Gézával a tanügyi reformokról. = jan. 25. 3.p.
1625. SURÁNYI Imre: "A tanító, a legabb magyar". = jan. 26. 2.p.
1626. [RÉVÉSZ Éva] R.É.: Harcoljanak a nevelők is a demokráciáért. = febr. 17. 2.p.
A nevelők szakszervezetének taggyűlése febr. 15-én.
1627. Az orosz nyelv rendkívüli tantárgy lett az iskolákban. Fontos bejelentés a minisztertanács előtt. = márc. 11. 5.p.
1628. Van harcos demokratikus hagyománya a tanításnak is. Czabán Samu emléktünnepély a nevelők szakszervezetében. = márc. 13. 2.p.
1629. A magyar oktatást új alapokra kell fektetni. = márc. 18. 7.p.
- 12.12 I s k o l á k
1630. Iskolai tanítás megkezdésének kérdése végre felvetődött... [Hír] = nov. 16. 2.p.
1631. Egyetemi hírek. = nov. 17. 2.p.
Minden előkészület megtörtént az előadások megkezdésére.
1632. Beiratkozás a Felsőipariskolába. [Hír] = nov. 18. 2.p.
1633. A ref. Kollégium liceuma és tanítóképzőintézete nov. 22-én... megkezdte a tanítást. [Hír] = nov. 19. 2.p.
1634. Iparos tanulók felhívása, hogy nyilvántartásba vétel céljából jelentkezzenek a városi ipariskolák igazgatóinál. = dec. 1. 4.p.
1635. Szotnyikov alezredes meglátogatta az egyetemet. = dec. 3. 2.p.
1636. Mezőgazdasági népiskolák beiratásai megkezdődtek. [Felhívás] = dec. 3. 4.p.
1637. Felhívás a polgáriskolai tanulókhöz! = dec. 5. 2.p.
1638. A Vigkedvű Mihály u. 4. szám alatti népiskolában a tanítás megkezdődött. [Hír] = dec. 5. 2.p.
1639. Beiratkozás kezdődő angol tanfolyamra. = dec. 6. 3.p.
1640. Egyetemi hirdetemény. = dec. 7. 4.p.
Az előadások folytatása dec. 11-én.
1641. A gimnáziumi oktatás megindulása. [Hirdetemény] = dec. 7. 4.p.
1642. A ref. kollégiumi tanítóképzőintézet, a Dóczy ref. tanítóképzőintézet gyakorlóiskolájában az 1-4. osztályban néhány napon belül megkezdődik a tanítás. = dec. 7. 4.p.
1643. A tégláskerti népiskolában dec. 11-én kezdődik a tanítás. = dec. 10. 6.p.
1644. Járjanak iskolába a lányok is! = dec. 12. 4.p.
1645. Felvételi vizsga a felsőipariskolában. [Hír] = dec. 12. 4.p.

1646. Debrecen sz. kir. város zeneiskolája kapuit ismét megnyitja. [Hir] = dec. 13. 4.p.; dec. 14. 4.p.
1647. Folyik az előadás a debreceni egyetemen. = dec. 14. 3.p.
1648. A Ref. Kollégium fiugimnáziuma 18-án ünnepélyes megnyitóval a tanítást megkezdi. [Hirdetmény]. = dec. 16. 3.p.
1649. Megkezdődik a tanítás a ref. Kollégium tanítóképző és a Dóczi tanítóképző gyakorló iskolájában az 1-4. osztályban dec. 18-án. [Hir] = dec. 17. 6.p.
1650. Évnyitó a polgári iskolában dec. 19-én. [Hir] = dec. 17. 6.p.
1651. "A hitleri Németország sodort le bennünket a nemzeti becsület utjáról." = dec. 19. 5.p.
Simon László igazgató beszéde az egységes debreceni gimnáziumnak a Kollégiumban tartott évnyitó ünnepélyén.
1652. Angol óvoda nyílik. [Hir] = dec. 20. 4.p.
1653. GALÁNFFY Lajos: Híradás Debrecen sz. kir. város zeneiskolájában jan. 1-én megkezdődő tanításról. = dec. 20. 4.p.
1654. Orosz nyelvtanfolyam Debrecenben. = dec. 28. 7.p.
1655. Fűtési zavarok miatt a tanítás jan. 2-án és 3-án szünetel. [Hir] = dec. 31. 8.p.
1656. Juhász Gézá t kinevezték Debrecen tankerületi főigazgatójának. [Hir] = jan. 10. 4.p.
1657. A Miklós utcai evangélikus népiskola f. hó 22-én megkezdi a tanítást. [Hir] = jan. 17. 4.p.
1658. Vidám élet folyik az angol óvodában. = jan. 28. 6.p.
1659. Felhívás a tanköteles koru gyermekek szüleikhez a mezőgazdasági népiskolák megfelelő osztályaiba való beiratásra. = febr. 11. 7.p.

12.2 N é p m ű v e l é s

12.21 Sz a b a d e g y e t e m

1660. Megindul a Szabad Egyetem. [Hir] = febr. 7. 3.p.
1661. Megkezdődik a Szabadegyetem [febr. 20.] [Hir] = febr. 17. 3.p.
1662. Az első demokratikus Szabadegyetem. = febr. 18. 6.p.
1663. Mindenki egyetért a földreform sür-gösségében - mondotta Veres Péter a Szabadegyetem megnyitó előadásában. = febr. 22. 3.p.
1664. Munkásosztály és nemzet. "Mi, a demokrácia hívei, a reakció ellenségéi vállaljuk a dolgozók hazafiságát." Andics Erzsébet érdekes előadása a Szabadegyetemen. = febr. 25. 3.p.
1665. Hernádi (Heimlich) Lajos zongoraművész Chopinról ad elő ma a Szabadegyetemen. [Hir] = febr. 27. 2.p.

1666. Chopin, a szabadság zeneköltője. Hernádi (Heimlich) Lajos előadása a Szabadegyetemen. = márc. 1. 6.p.
1667. Mit láttam Moszkvában? Balogh államtitkár előadása a Szabadegyetemen [márc. 3. Hir] = márc. 2. 3.p.
1668. "Tudományos világnézet". Rudas László érdekes előadása arról, hogy mozdítsuk elő a világ fejlődését. = márc. 4. 5.p.
Márc. 2-án a Szabadegyetemen.
1669. A Szovjetunióban teljes a vallásszabadság. Balogh István államtitkár a Szabadegyetemen beszámolt moszkvai élményeiről. = márc. 6. 2.p.
1670. Révai József 1848-ról ad elő a Debreceni Szabadegyetemen. [Hir] = márc. 11. 6.p.
1671. "A történelmi materializmus mutatja az utat, amely felé a társadalom fejlődik." Rudas László előadása a tudományos világnézetről [a Szabadegyetemen]. = márc. 11. 3.p.
1672. 1848 nemzeti szabadságharc volt, de forradalom is a feudalizmus ellen. Révai József előadása a budapesti plebejus nép szerepéről az igazi 48-ban [a Szabadegyetemen]. = márc. 15. 3.p.
1673. "Csak az a nemzet válik éretté, amely felelősséget vállal tetteiért." Rudas László előadása szükségszerűségről, szabadságról, véletlenről és a proletáriátus történelmi hivatásáról [a Szabadegyetemen]. = márc. 18. 6.p.
1674. Dr. Molnár Erik előadása a Szabadegyetemen. [Hir] = márc. 20. 2.p.
1675. Legyen a magyar történetírás főszereplője a magyar nép. Molnár Erik előadása a történetírás hamisításairól [a Szabadegyetemen]. = márc. 22. 3.p.
1676. Gergely Sándor az orosz faluról. [Hir] = márc. 23. 3.p.
Előadást tart a Szabadegyetemen.
1677. Hogyan él és dolgozik a Szovjetunió parasztsága? Gergely Sándor előadása a szovjet faluról [a Szabadegyetemen]. = márc. 25. 4.p.
1678. Erdei Ferenc előadása az utolsó 25 évről [a Szabadegyetemen. Hir] = márc. 27. 2.p.
1679. Versek a szabadságról. = ápr. 1. 6.p.
A Szabadegyetemen Bánki Zsuzsa lép fel a Szabadság-matinén.
1680. Andics Erzsébet ad elő pénteken [ápr. 6.] a Szabadegyetemen. [Hir] = ápr. 5. 4.p.
1681. Munkásosztály és háború. = ápr. 6. 4.p.
Andics Erzsébet ad elő a Szabadegyetemen.
- 12.22 K ö n y v é s k ö n y v t á r
1682. Kölcsonkönyvtár megnyilt. [Hir] = dec. 1. 4.p.
1683. Könyvesbolt "razzia". = dec. 7. 3.p.
Távolítsák el a fasiszta szellemű könyveket a könyvesboltokból.
1684. SÓREGI János: Megnyílik a Közművelődési Könyvtár könyvkölcsönző osztálya. = dec. 10. 2.p.

1685. A közművelődési könyvtár tájékoztója. = dec. 13. 4.p.
1686. Megnyilt a Néplap könyvosztálya. = dec. 14. 3.p.
1687. Az ünnepek alatt zárva a Közművelődési Könyvtár. [Hír] = dec. 24. 11.p.
1688. ŐZ Pál: Sürgős tisztogatást a debreceni könyvtárakban. = dec. 30. 6.p.
1689. [ANTAL Gábor] (ag.): A könyvtárak körül. = dec. 30. 7.p.
1690. Kölcsönkönyvtárba szállítják a nyilas egyetemi tanárok könyvtárait. = febr. 24. 3.p.

12.23 M u z e u m

1691. A Déri-muzeum hamarosan a közönség szolgálatába áll - mondja Dr. Lútkó Gábor muzeumi őr. = dec. 7. 3.p.
1692. Festőművészek és iparművészek jelenjenek meg a polgármesteri hivatalban. [Hirdetmény] = dec. 13. 2.p.
1693. BELÁJEV, Iván: "Arany János-muzeum". = jan. 31. 2.p.
Átvéve a Magyar Ujságból. Nagyszalontán Leonid Pervomájszki ukrán költő megmentette az Arany-muzeum értékeit.

12.24 M ű k e d v e l ő e g y ű t t e s e k

1694. Felhívás a dalárdák tagjaihoz. =

dec. 6. 4.p.
Nagy kórus betanulása céljából minden dalos jelentkezék.

1695. Dalárdisták figyelmébe! = dec. 8. 4.p.
Dec. 8-án próba lesz.
1696. Dalosok jan. 14-én jelenjenek meg összejáratás végett a városi Zeneiskolában. [Felhívás] = jan. 11. 4.p.
1697. A DISZ felkéri az énekelni tudó ifjúságot, jelentkezzenek énekkar szervezése ügyében. = febr. 1. 4.p.
1698. A Munkásdalkör hangversenye. [Hír] = márc. 25. 7.p.
1699. A Munkás Dalkör hangversenye. = márc. 27. 2.p.
A márc. 25-i hangverseny méltatása.
1700. MADISZ zenekar szervezése. [Hír] = márc. 29. 4.p.

12.25 M ű s o r o s d é l u t á n o k

1701. A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség József Attila emlékünnepe a Csokonai Színházban dec. 17-én. [Hír] = dec. 12. 2.p.; dec. 15. 4.p.; dec. 17. 5.p.
1702. [ANTAL Gábor] (ag): A demokratikus Ifjúsági Szövetség József Attila-ünnepe. = dec. 19. 6.p.
Az Ady Társasággal közös rendezésben, Debrecen iróinak és előadóművészeinek közreműködésével készült műsor méltatása.
1703. Szocialista kulturárelőtt január 1-én d.e. a SZDP előadótermében. [Hír]

- = dec. 29. 7.p.; dec. 31. 2.p.
1704. "A népért és szabadságért". = jan. 4. 5.p.
A Szocialista Kulturközösség újévi irodalmi délelőttjéről.
- 12.3 M ű v é s z e t
- 12.31 I r o d a l o m
1705. Csokonai. = nov. 17. 2.p.
A költő születésnapja alkalmából.
1706. [VÁZSONYI István] -V-: 16 év fegyházban! Vas Zoltán börtönnaplója. [Könyvismertetés] = nov. 30. 4.p.
1707. Ady. = dec. 1. 3.p.
A költő születésének évfordulójára.
1708. József Attila sorsa. = dec. 12. 2.p.
A költő halálának évfordulójára.
1709. JÓZSEF Attila: Munkások. [Vers] = dec. 17. 6.p.
1710. RADÓ György: A legyőzhetetlen. [Vers] = dec. 19. 6.p.
1711. PETŐFI Sándor: Mit nem beszél az a német... [Vers] = dec. 23. 6.p.
1712. GERGELY István: Harcos humanizmus. Egy régi beszélgetés Thomas Mannal. = dec. 23. 6.p.
1713. [HAJDU Ferenc] H. F.: Borisz Lavrenyev: Egyszerű emberek. (Tíz elbeszélés). Szikra kiadás. [Könyvismertetés] = dec. 23. 7.p.
1714. "A földi lét egyetlen gyümölcse a mocsoktalan érzésvilág és a közérdekű tevékenység." = dec. 24. 7.p.
Idézetek Marcus Auerilus műveiből.
1715. JÓZSEF Attila: Favágó. [Vers] = dec. 24. 9.p.
1716. EHRENBURG, Ilja: Horst Wessel, a hősi mártír. [Könyvismertetés] = dec. 24. 9.p.
Hans Heinz Ewers német író regényének ismertetése.
1717. LAVRENJEV, Borisz: Az öregasszony. [Novella] = dec. 28. 5.p.
1718. ADY Endre: Magyar jakobinus dala. [Vers] = dec. 28. 7.p.
1719. LAVRENYEV, Borisz: A fénykép. [Novella] = dec. 30. 4.p.
1720. PETŐFI Sándor: Véres napokról álmodom. [Vers] = dec. 30. 6.p.
1721. ILLYÉS Gyula: Tetszik nekem. [Vers] = jan. 21. 3.p.
1722. ADY Endre: A tűz csiholója. [Vers] = jan. 28. 4.p.
1723. (-): Ady Endre. = jan. 28. 4.p.
A költő halálának évfordulójára.
1724. Megalakult a Magyar Írók Szövetsége. = febr. 9. 2.p.
1725. Az értelmes papagáj. [Anekdota] = febr. 28. 2.p.
1726. CSOKONAI VITÉZ Mihály: A szabadsághoz. [Vers] = márc. 1. 6.p.

1727. PETŐFI Sándor: Megint beszélünk s csak beszélünk... [Vers] = márc. 15. 4. p.
1728. GERGELY Sándor: Óvás! = márc. 29. 3. p.
Visszaélések miatt kijelenti, hogy a Magyar Írószövetségnek segélyalapja nincs, aki erre pénzüsszeget kér, csáló.
- 12.32 S z i n h á z
1729. A Csokonai Színház felkéri tagjait, hogy dec. 1-én haladéktalanul jelentkezzenek. [Felhívás] = dec. 1. 4. p.
1730. [ANTAL Gábor] (ag.): A színház. = dec. 2. 4. p.
A Csokonai Színház megnyitását és színvonalas munkáját sürgeti.
1731. BENEDEK András: Mikor nyílik meg a színház? = dec. 15. 4. p.
1732. BENEDEK András: A Csokonai-színház tervei. = dec. 19. 7. p.
1733. (r): Fegyelmezett közönséget! = dec. 20. 4. p.
1734. [ANTAL Gábor] (ag.): Szocialista színházat! = dec. 23. 6. p.
Reflexió a "Csokonai Színház tervei" c. cikkre.
1735. [ANTAL Gábor] (ag.): Karácsonyra megérkezik a szintársulat. = dec. 23. 7. p.
1736. Állandó szintársulata lesz Debrecennek. = dec. 24. 8. p.
1737. Girlsorozás a Csokonai Színházban. [Hír] = dec. 28. 7. p.
1738. Nyitás előtt a Csokonai-színház. = dec. 29. 7. p.
Interju Bihary István és Lindenberger Gyula igazgatókkal.
1739. BENEDEK András: Új színház az új társadalomban. = dec. 31. 8. p.
1740. [HAJDU Ferenc] H. F.: Vidám műsor a Csokonai-színházban. = jan. 6. 7. p.
Az ujévi kabaré kritikája.
1741. Rajz Jancsi, Süli Manyi, Nádassy László felléptével jótékonycélu matiné január 14-én a Csokonai-színházban. [Hír] = jan. 10. 5. p.
1742. [HAJDU Ferenc] H. F.: Szerető fia, Péter. = jan. 11. 3. p.
Fendrik Ferenc darabjáról.
1743. JUHÁSZ Géza: Korszerű bemutató. = jan. 14. 6. p.
Fendrik Ferenc: Szerető fia, Péter c. darabjának kritikája.
1744. [HAJDU Ferenc] H. F.: Eső után köpönyeg. = jan. 18. 3. p.
Békeffi István darabjának bemutatójáról.
1745. [HAJDU Ferenc] H. F.: Néhány szó a Csokonai-színházról. = jan. 21. 6. p.
1746. [HAJDU Ferenc] H. F.: "Delia". = jan. 24. 3. p.
Molnár Ferenc darabjának bemutatójáról.
1747. [HAJDU Ferenc] H. F.: Mágnes Miska. = jan. 28. 6. p.
Szirmai Albert operettjének bemutatójáról.

1748. [HAJDU Ferenc] H.F.: Mit susog a fehér akác? = febr. 6. 4.p.
Erdélyi Mihály operettjének bemutatójáról.
1749. [HAJDU Ferenc] H.F.: Hivatalnok urak. = febr. 15. 4.p.
Földes Imre színművének bemutatójáról.
1750. [HAJDU Ferenc] H.F.: Csárdáskirálynő. = febr. 23. 4.p.
Kálmán Imre operettjének bemutatójáról.
1751. Shaw és Pathelin mester a Csokonai-színházban. = febr. 25. 6.p.
Hir a próbákról.
1752. [HAJDU Ferenc] H.F.: Irodalmiest a Csokonai-színházban. = márc. 1. 6.p.
Shaw: A sors embere és a Pathelin mester bemutatója.
1753. Az új budapesti szinigazgatók első értekezlete. [Hir] = márc. 2. 3.p.
1754. [HAJDU Ferenc] H.F.: Egy bolond százat csinál. = márc. 4. 7.p.
A Csokonai-színház bemutatójáról.
1755. A művészi célokért szállt sikra a színészek szakszervezete. = márc. 9. 4.p.
1756. Beleznai Unger István a Csokonai-színház élén. [Hir] = márc. 17. 4.p.
1757. [HAJDU Ferenc] H.F.: Elvált asszony. = márc. 18. 7.p.
Fall Leo operettjének bemutatójáról.
1758. Irodalmi ciklus a Csokonai Színházban. = márc. 20. 4.p.
Műsorterv.
1759. Gogoly "Revizor"-a a Csokonai Színházban. [Hir] = márc. 23. 4.p.
1760. [HAJDU Ferenc] H.F.: A Revizor. = márc. 25. 7.p.
Gogol vigjátékának bemutatójáról.
1761. [HAJDU Ferenc] H.F.: Gül Baba. = ápr. 1. 7.p.
Huszka Jenő operettjének bemutatójáról.
1762. [HAJDU Ferenc] H.F.: Julia: Havadi Nagy Ilona. = ápr. 6. 4.p.
Shakespeare: Romeo és Julia c. tragédiájának bemutatójáról.
- 12.33 F i l m
1763. [JUHÁSZ Géza] J.G.: Szovjet film Debrecenben. Harc Ukrajnáért. = nov. 16. 2.p.
1764. Meteor mozgó vasárnapi műsora: Menekülő ember, magyar vigjáték. [Hir] = dec. 3. 4.p.
1765. [HAJDU Ferenc] H.F.: Film. = dec. 5. 4.p.
A Menekülő ember c. magyar film kritikája.
1766. Meteor Mozgó: Ma: Családunk szégyene. Magyar vigjáték. [Hir] = dec. 10. 2.p.
1767. Apolló mozi: Az utolsó dal. Magyar film. [Hir] = dec. 10. 3.p.
1768. [ANTAL Gábor] (ag.): A kertletti párttitkár. Szovjet film a mozi műsorán. = dec. 13. 4.p.

1769. Szivárvány. Szovjet film az Apolló moziban. [Kritika] = dec. 14. 4.p.
1770. Az utolsó dal. Magyar film. [Kritika] = dec. 15. 4.p.
1771. [ANTAL Gábor] (ag.): Lenin 1918-ban. - Apolló. [Kritika] = dec. 20. 3.p.
1772. [ANTAL Gábor] (ag.): Karácsonyi előadások. = dec. 28. 7.p.
Kritikai megjegyzések az Apolló mozi műsorához.

12.34 Z e n e

1773. A vörös hadsereg koncertje a debreceni Csokonai-színházban. [Hír] = dec. 1. 4.p.
1774. Hangversenyek a Csokonai Színházban. [Hír] = dec. 3. 4.p.
1775. Nagyjelentőségű művészdélután a Csokonai Színházban. [Hír] = dec. 14. 2.p.
1776. [ANTAL Gábor] (ag.): [Hernádi] Heimlich Lajos zongorahangversenye a Demokratikus Kulturális Szövetség rendezésében. = dec. 17. 6.p.
A Csokonai Színházban dec. 16-án Közreműködött Radó Pál előadóművész.
1777. Dunajevszkij Debrecenben. = dec. 22. 3.p.
A 2. ukrán hadsereg zene-, ének- és tánckarának vezetője nyilatkozik.
1778. Hernádi (Heimlich) Lajos zongorahangversenye [jan. 27. Hír] = jan. 28. 7.p.

1779. Hangverseny. [Hír] = febr. 4. 4.p.
Domahidi Szabó László és Ferenczy Fenákel Miklós operaelemek hangversenye febr. 11-én.
1780. HERNÁDI Lajos: A magyar népzene jelentősége. = febr. 11. 6.p.
1781. Az orosz tábori színház hangversenye. = febr. 20. 3.p.
Febr. 18. Csokonai Színház.
1782. A Magyar Vöröskereszt jótékonycélu hangversenye. [Hír] = febr. 23. 3.p.
1783. [HAJDU Ferenc] H.F.: Ünnepi hangverseny a Csokonai színházban. [márc. 15.] = márc. 17. 4.p.

12.4 T ö r t é n e l e m

1784. Rákóczi és az oroszok. = febr. 25. 4.p.
Illés Béla cikke az Uj Szóban Rákóczi és Nagy Péter kapcsolatáról.
1785. KOSSUTH Lajos: "A fontolva haladó." [Idézet] = márc. 13. 2.p.
1786. GERGELY Sándor: Március 15 hősei. Petőfi Sándor - Táncsich Mihály. = márc. 15. 4.p.

12.5 S a j t ó

1787. Lapunk legközelebbi száma - a mai ünnep miatt - vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg. [Hír] = dec. 8. 2.p.

1788. Új napilapok indultak a felszabadított országban. = dec. 22. 3.p.
Pécs: Új Dunántul, Miskolc: Szabad Magyarország.
1789. Kiadóhivatalunkat január 1-én Piac u. 28. II. em. alá helyeztük. [Hír] = dec. 28. 3.p.
1790. Papp Antal ujságíró Debrecenben. [Hír] = dec. 29. 4.p.
1791. "Magyar Közlöny". = jan. 10. 2.p.
Megjelent az Ideiglenes Nemzeti Kormány első hivatalos lapja.
1792. Ujból megalakult a Magyar Ujságírók Egyesülete. = jan. 14. 4.p.
1793. "Menekültek Értesítője". = jan. 19. 3.p.
Megjelent a Vöröskereszt hetilapja.
1794. Üdvözljük a "Népszavá"-t. = jan. 27. 3.p.
1795. Lapáremelés. = febr. 8. 3.p.
1796. "Debreczen". = febr. 11. 6.p.
Ujra megjelent a város régi, kedvelt lapja.
1797. RÉVAI József: Beszéljünk nyiltan! = febr. 18. 3.p.
A "Debreczen" febr. 15-i számában megjelent egyik írással vitázik a reakcióról.
1798. Hol vagy? = febr. 24. 3.p.
Megjelent a Vöröskereszt új hetilapja.
1799. Ujra megjelent a "Szabad Szó". = febr. 27. 3.p.
1800. Lapáremelés. = márc. 15. 5.p.
1801. Vádirat? = márc. 25. 7.p.
A budapesti Szabadságból átvett cikk Zsadányi Oszkár lapjáról.
1802. RÁKOSI Máttyás: Harcos utjára... [Vezércikk] = márc. 27. 1.p.
Ujra megjelenik a Szabad Nép.
1803. Világ Miklós belépett a Néplap kötelekébe. = ápr. 6. 3.p.
Radó István másirányu elfoglaltsága miatt ápr. 8-tól V. M. a szerkesztő.
- 13 SPORT
1804. Felhívás a DVSC [Debreceni Vasutas Sport Club] birkózóihoz, az összes sportegyesület vezetőihez, játékvezetőihez, dec. 10-én megbeszélésen jelenjenek meg. = dec. 8. 4.p.
1805. [ANTAL Gábor] (ag.): "Ép testben..." = dec. 13. 4.p.
A munkássport megindítását sürgeti.
1806. Felhívás sportfelszerelési tárgyak beszolgáltatására. = dec. 19. 8.p.
1807. [ANTAL Gábor] (ag.): Megindul a sportélet is. = dec. 19. 7.p.
Bérföldy Béla nyilatkozata.
1808. Felhívás a sportegyesületek vezetőihez és tagjaihoz, jelenjenek meg megbeszélésre. = dec. 23. 8.p.

1809. Fejlődik az erdélyi munkássportélet. = dec. 29. 7.p. megindulása után juttathatják el a címzetthez.
1810. Felhívás a DVSC birkózóihoz. = jan. 11. 4.p.; febr. 1. 4.p.
1811. Február 4-én d.e. Sportbemutató a Csokonai színházban. [Hír] = febr. 4. 2.p. 15 HIREK
1812. [HAJDU Ferenc] H.F.: Megindult a munkássportélet. A sportbemutató közönsége lelkesen ünnepelte Rákosi Mátyást. = febr. 6. 3.p.
1819. Nyomdai munkát vállal a Szabadság nyomda. = nov. 30. 4.p.
1820. Magyar kapta az 1944. évi vegyészeti Nobel-díjat [dr. Hevesi György]. = dec. 13. 4.p.
- 14 OLVASÓK POSTÁJA
1881. Zivuska Irént autószerencsétlenség érte. = dec. 24. 10.p.
1813. BIRI Vilma, H.: Levél a szerkesztőhöz. = jan. 10. 5.p.
1822. Szentgyörgyi Albert, a Nobel-díjas tudós Szegeden van. = jan. 25. 3.p.
1814. Nyílt levél Horváth Ferenc Helyiérdeklő Vasut igazgató urhoz! = jan. 13. 5.p.
"Egy munkás" aláírással.
1823. Meghalt Szabó Dezső. = jan. 31. 3.p.
Szép Ernő és Szomory Dezső halálhíre is.
1815. Válasz Horváth Ferenc Helyiérdeklő Vasut igazgató urhoz intézett "Egy munkás" aláírásu nyílt levélre. = jan. 16. 3.p.
1824. Szombathelyen két kereskedőségét neveztek ki Hajdu vármegye főispánjának és Debrecen polgármesterének. = febr. 15. 3.p.
1816. A dolgozók postája. = jan. 11. 3.p.; jan. 12. 3.p.; jan. 21. 6.p.; jan. 25. 3.p.; jan. 31. 3.p.; márc. 4. 6.p.; márc. 11. 6.p.; márc. 18. 7.p.
1825. Szentgyörgyi Albert Debrecenben. = márc. 14. 4.p.
1817. A honvédek postája. = márc. 22. 3.p.; márc. 25. 6.p.
1826. Tűz pusztított a Világítási Vállalat telepén. = dec. 15. 2.p.
1818. Hadifoglyok levelei. = febr. 7. 2.p.; febr. 9. 2.p.
Hazatért hadifoglyok névsora, akiknek leveleit csak a postaforgalom
1827. Meghalt Joó Tibor egyetemi tanár. = márc. 9. 3.p.
1828. Felrobbant egy benzinraktár. = márc. 14. 3.p.

1829. Frigyesi József a pesti egyetem új rektora. = márc. 21. 2.p.
 12. 3.p.; jan. 18. 3.p.; jan. 21. 4.p.; jan. 24. 2.p.; jan. 27. 3.p.; jan. 28. 3.p.; jan. 31. 3.p.; febr. 2. 2.p.; febr. 6. 2.p.; febr. 9. 3.p.; febr. 10. 2.p.; febr. 14. 3.p.; febr. 18. 6.p.; febr. 24. 3.p.; febr. 25. 7.p.; febr. 27. 5.p.; márc. 11. 6.p.
1830. A belpolitika hírei. = jan. 12. 3.p.; jan. 13. 2.p.; jan. 18. 3.p.; jan. 20. 2.p.; jan. 28. 3.p.; jan. 30. 3.p.
1831. Budapesti hírek. = jan. 31. 3.p.
1832. Városi hírek. = jan. 11. 3.p.; jan. 12. 3.p.; márc. 21. 3.p.; márc. 23. 4.p.; márc. 24. 3.p.; márc. 28. 4.p.; márc. 30. 4.p.; ápr. 1. 7.p.; ápr. 6. 4.p.
1833. Hírek. = márc. 21. 3.p.; márc. 23. 4.p.; márc. 24. 3.p.; márc. 28. 4.p.; márc. 30. 4.p.; ápr. 1. 7.p.; ápr. 6. 4.p.